

Koninklijke Landmacht

Tenuen voor militairen van de Koninklijke Landmacht

Voorschrift 2 - 1593

8e druk, 1e opgave van wijziging
Vastgesteld door C-CLAS
bij brief nr. CLAS2018008650
dd 29 oktober 2018

Koninklijke
Landma
acht

VS 2-1593

VOORSCHRIFT

TENUEN VOOR MILITAIREN
van de Koninklijke Landmacht

8e druk, 1e opgave van wijziging

Vastgesteld door C-LAS
bij brief nr. CLAS2018008650
dd 29 oktober 2018

INHOUDSOPGAVE

Hoofdstuk 1 **ALGEMEEN**

1. Algemeen	1 - 1
2. Toepassing	1 - 1
3. Gerelateerde documenten	1 - 2
4. Verantwoordelijkheden en bevoegdheden	1 - 2

Hoofdstuk 2 **GEVECHTSTENUE**

1. Algemeen	2 - 1
2. Samenstelling	2 - 1
3. Toevoegingen	2 - 1
4. Variaties	2 - 1
5. Draagwijze	2 - 3

Hoofdstuk 3 **DAGELIJKS TENUE**

1. Algemeen	3 - 1
2. Samenstelling	3 - 1
3. Toevoegingen	3 - 1
4. Variaties	3 - 2
5. Draagwijze	3 - 5

Hoofdstuk 4 **GELEGENHEIDSTENUE**

1. Algemeen	4 - 1
2. Samenstelling	4 - 1
3. Toevoegingen	4 - 2
4. Draagwijze	4 - 5

Hoofdstuk 5 **AVONDTENUE**

1. Algemeen	5 - 1
2. Samenstelling	5 - 1
3. Toevoegingen	5 - 1
4. Draagwijze	5 - 5

Hoofdstuk 6 **TROPENTENUE**

1. Algemeen	6 - 1
2. Samenstelling ATT	6 - 1
3. Samenstelling KTT	6 - 1
4. Draagwijze	6 - 3

Hoofdstuk 7 **TENUE VAANDELWACHTEN / STANDAARDWACHTEN**

1. Algemeen	7 - 1
2. Vaandelwachten	7 - 1
3. Standaardwachten	7 - 4

Hoofdstuk 8 SPECIALE TENUEN

1. Algemeen	8 - 1
2. Ruitertenu	8 - 1
3. Militaire Huis van Z.M. de Koning	8 - 3
4. Concerttenu	8 - 7
5. Pipes en drums	8 - 7
6. Draagwijze	8 - 9

Hoofdstuk 9 ONDSCHIEDINGSTEKENS, EMBLEMEN EN DECORATIES

1. Algemeen	9 - 1
2. Draagwijze onderscheidingstekens en emblemen per kledingstuk	9 - 1
3. Rangonderscheidingstekens	9 - 3
4. Overige onderscheidingstekens	9 - 7
5. Kraagemblemen	9 - 17
6. Mouwemblemen	9 - 23
7. Petemblemen	9 - 29
8. Brevetemblemen	9 - 29
9. Vaardigheidsemblemen	9 - 33
10. Onderdeelsembelen	9 - 43
11. Herinneringsemblemen	9 - 43
12. Buitenlandse emblemen	9 - 44
13. Decoraties	9 - 47

Hoofdstuk 10 HOOFDDEKSELS, SJERPEN, SABELS EN TOEBEHOREN

1. Algemeen	10 - 1
2. Onderverdeling	10 - 1
3. Baret Verenigde Naties	10 - 2
4. Baret overige instanties en organisaties	10 - 2
5. Sjerpen	10 - 3
6. Sabels	10 - 3
7. Gibernes	10 - 3
8. Sabeltassen	10 - 3
9. Uitvoeringen	10 - 5

Hoofdstuk 11 OVERIGE KLEDING, TOEVOEGINGEN, VERGUNNINGEN EN VERBODEN

1. Algemeen	11 - 1
2. Overige kleding	11 - 1
3. Toevoegingen	11 - 1
4. Vergunningen	11 - 2
5. Verboden	11 - 2
6. Uitvoeringen	11 - 3

Bijlage I INTERSERVICESTAAT TENUEN**Bijlage II REACTIEFORMULIER****Bijlage III REKEST****Bijlage IV ROUW EN TROUW****Bijlage V REGIMENTS- EN KORPSNAAMLINTEN**

HOOFDSTUK 1

ALGEMEEN

1. ALGEMEEN

- a. Dit voorschrift beschrijft de tenuen die aan de militairen van de KL worden verstrekt, de militaire kledingstukken die door de landmachtmilitairen zelfstandig kunnen worden aangeschaft én de draagwijze van onderscheidingstekens, emblemen en decoraties. De draagwijze van onderscheidingstekens, emblemen en decoraties is voor mannelijke en vrouwelijke militairen gelijk. (zie foto hoofdstuk 9, blz 2)
- b. Het uniform wordt op een correcte en verzorgde wijze gedragen. Het moet een goede pasvorm hebben, géén slijtage vertonen en schoon zijn. Het uniform moet goed in model zijn geperst met vouwen in de broek (m.u.v. de broek GVT). De schoenen moeten goed gepoetst zijn. De kleding wordt gesloten gedragen. De militair is persoonlijk verantwoordelijk voor het correcte uiterlijk voorkomen.
- c. Toevoegingen of wijzigingen aan het uniform, anders dan in dit voorschrift benoemd, zijn niet toegestaan.
- d. Naamplaatjes (DT) en naamlinten, rangonderscheidingstekens, indelingsemlen en mouwemblemen (GVT) worden verplicht gedragen door alle militairen. Alleen de onderdeelcommandant is bevoegd voor bepaalde diensten of plaatsen en operationele omstandigheden af te wijken van deze verplichting, dit ter bescherming van de privacy van de militair of om redenen van bedrijfsveiligheid.
- e. Het dragen van zgn. “look-alikes” is niet toegestaan.
- f. Waar in dit voorschrift wordt verwezen naar de militair als “hij” dient waar van toepassing “hij” of “zij” te worden gelezen.
- g. De voorgeschreven tenuen bij gelegenheden en diensten zijn beschreven in bijlage I.
- h. De voorgeschreven tenuen bij krijgsmachtdeeloverschrijdende activiteiten zijn beschreven in bijlage I (Interservicestaat tenuen).
- i. De afgebeelde foto’s zijn indicatief maar geen norm qua kleur.

2. TOEPASSING

Het voorschrift is onverkort van toepassing op:

- a. Militairen in actieve dienst bij de KL.
- b. Leden van het Korps Nationale Reserve en actieve reservisten.
- c. Geestelijke verzorgers.
- d. Gewezen militairen van de KL, die na hun eervol ontslag uit de militaire dienst gerechtigd zijn het uniform te dragen, wanneer zij uniformkleding van de KL dragen (zie ook de regelingen terzake opgenomen in de MP 31-100 Rechtspositie Militairen).

3. GERELATEERDE DOCUMENTEN

- a. Voor de beschrijving naar soort en hoeveelheid van de artikelen die tot de persoonsgebonden uitrusting (PGU) van de individuele militair behoren, wordt verwezen naar de Regeling Uitrusting Defensie (RUD) en het geautomatiseerde Order Management System (OMS).
- b. Regelingen met betrekking tot vergoedingen, aanspraken, vervanging, etc. zijn opgenomen in de Regeling Uitrusting Defensie (RUD), MP 31-110.
- c. De bepalingen in het voorschrift KL-Orders en Mededelingen, VS 2-1100, komen na vaststelling van dit voorschrift te vervallen.
- d. De beschrijvingen van de ceremoniële tenuen van de KL zijn opgenomen in het voorschrift Ceremoniële tenuen, VS 2-1593/1.

4. VERANTWOORDELIJKHEDEN EN BEVOEGDHEDEN

- a. De bevoegdheid met betrekking tot het voorschrijven en de keuze van tenuen ligt bij C-LAS, deze laat zich adviseren door de Traditiecommissie Koninklijke Landmacht (TCKL) en de Uniformcommissie Koninklijke Landmacht (UCKL).
- b. C-LAS is verantwoordelijk voor de uitgifte van dit voorschrift.
De Sectie Ceremonieel en Protocol van het Kabinet C-LAS is belast met het actueel houden ervan.

HOOFDSTUK 2

GEVECHTSTENUE

1. ALGEMEEN

Kledingstukken behorend tot het Gevechtstenue (GVT) mogen niet worden gecombineerd met kledingstukken behorend tot het DT, GLT of AT, tenzij de combinatie in dit voorschrift nadrukkelijk wordt aangegeven. De operationele commandant kan bij oefeningen of operationele inzet afwijkingen van de vastgestelde samenstelling toestaan, als de weersomstandigheden of bepaalde werkzaamheden dat vereisen. Dit hoofdstuk blijft vooralsnog ongewijzigd in afwachting van de komende wijzigingen van het GVT. De met ingang van juni 2018 verstrekte interim gevechtskleding wordt nog niet separaat opgenomen in het VS. Als richtlijn gelden de in dit hoofdstuk vermelde aanwijzingen over samenstelling, toevoegingen en variaties.

2. SAMENSTELLING

Het GVT is als volgt samengesteld:

- a. baret of kwartiermuts;
- b. jas basis, woodland;
- c. broek basis, woodland;
- d. webbing broekriem;
- e. T-shirt, GVT (KPU verstrekt);
- f. sokken GVT;
- g. laars gevecht, zwart.

3. TOEVOEGINGEN

Onderstaande kledingstukken, indien organiek verstrekt, kunnen aan het GVT worden toegevoegd of als alternatief dienen:

- a. zandkleurige colsjaal;
- b. halsdoek, dan wel regiments/korpssjaal;
- c. overhemd, woodland, korte mouw (in de broek gedragen);
- d. broek, basis, woodland, zomer;
- e. parka, woodland, GVT (eventueel met bijbehorende voering);
- f. parka, woodland, natweer (eventueel met bijbehorende voering);
- g. broek, woodland, natweer;
- h. zwarte lederen handschoenen GVT;
- i. hemd, rolkraag met rits (KPU verstrekt);
- j. pet, zomer, woodland;
- k. rode duikersmuts (Genieduiker);
- l. armband, woodland;
- m. smockjas;
- n. muts, wol, groen;
- o. shemagh, sjaal;
- p. handschoenen, Nomex;
- q. jack, softshell, groen, GVT;
- r. combat shirt, woodland.

4. VARIATIES

- a. Voor decoraties, onderscheidingstekens en emblemen: zie hoofdstuk 9;
- b. Voor de bevestigingsinstructies van de regiments- en korpsnaamlinten, zie bijlage V.

5. DRAAGWIJZE

Gevechtstenue (GV T) met basisjas

Gevechtstenue (GVT) met basisjas en opgerolde mouwen

Gevechtstenue (GVT) met jack softshell

Gevechtstenue (GVT) met smockjas

Gevechtstenue (GVT) met parka

Gevechtstenue (GVT) met parka natweer

HOOFDSTUK 3

DAGELIJKS TENUE

1. ALGEMEEN

Kledingstukken behorend tot het Dagelijks Tenue (DT) mogen niet worden gecombineerd met kledingstukken behorend tot het GVT, GLT of AT, tenzij de combinatie in dit voorschrift nadrukkelijk wordt aangegeven. De jas DT wordt altijd gesloten gedragen.

2. SAMENSTELLING

Het DT is als volgt samengesteld:

a. Voor mannelijke militairen:

- (1) baret of kwartiermuts, pet DT/GLT; ¹⁾
- (2) jas DT;²⁾
- (3) overhemd, lange mouw, groen, DT;
- (4) overhemd, korte mouw, groen, DT;
- (5) stropdas, groen, DT (voor het Regiment Van Heutsz: zwarte stropdas);
- (6) broek DT;
- (7) broekriem, zwart leder met geelmetalen gesp, DT;
- (8) sokken, zwart, DT;
- (9) schoenen, zwart, DT.

b. Voor vrouwelijke militairen:

- (1) baret of kwartiermuts, hoed DT/GLT; ¹⁾
- (2) jas DT;²⁾
- (3) overhemd, lange mouw, groen, DT;
- (4) overhemd, korte mouw, groen, DT;
- (5) stropdas, groen, DT (voor het Regiment Van Heutsz: zwarte stropdas);
- (6) rok DT (roklengte: tot op het midden van de knie);
- (7) broek DT;
- (8) broekrok DT (broekroklengte: tot op het midden van de knie);
- (9) nylonkousen / panty's, huidkleurig;
- (10) sokken, zwart, DT;
- (11) schoenen, pumpmodel, zwart, DT;
- (12) schoenen, model moccasins, zwart, DT.

3. TOEVOEGINGEN

Onderstaande artikelen kunnen aan het DT worden toegevoegd:

- a. trui met V-hals, groen, in combinatie met het overhemd lange mouw;
- b. handschoenen, zwart leder, gevoerd en ongevoerd, in combinatie met de jas DT;
- c. schoudertas, zwart, voor vrouwelijke militairen;
- d. pantykousen, huidkleurig, voor de broek DT;
- e. sjaal, wol, groen;
- f. parka, DT;
- g. t-shirt, wit;
- h. jack, blousonmodel;
- i. jack, softshell, groen, GVT;³⁾

¹⁾ Facultatief kan bij het DT de pet/hoed DT/GLT gedragen worden, voor verplichte toepassing zie hfdst 10-2 b.

²⁾ Het is toegestaan om de goedgekeurde goud- of zilverkleurige traditionele korps- of regimentsknopen te dragen op de jas DT indien deze dezelfde afmeting, model en glans hebben als de originele DT knopen. Bij het Korps Rijdende Artillerie worden conform de traditie, door bepaalde functionarissen de KRA knopen gedragen. Op de jas DT worden uitsluitend knopen gedragen met één soort afbeelding.

³⁾ Tot de invoering van een jack, softshell voor het DT, is het als interim maatregel toegestaan de jack, softshell, groen, GVT te dragen als overkleding op de variaties zomertenu (1 en 2) en tenue DT met trui (zonder DT jas). De softshell GVT dient bij gebruik op het DT schoon en zonder slijtagesporen te zijn;

- j. pistooltas: pistoolbewapenden dragen het wapen in de pistooltas aan de linkerzijde, de schouderriem van de pistooltas over de rechterschouder;
- k. sabel, sabeltas en eventueel zwarte giberne met patroontas t.b.v. de commandant van een ere-compagnie / -eskadron / -batterij / -wacht (indien k. dan ook b.) Indien de commandant een officier is draagt deze de band-of koordsjerp overeenkomstig zijn wapen of dienstvak;
- l. sabel, sabeltas en zwarte giberne t.b.v. het Cavalerie Ere-escorte bij uitrukkende diensten. Officieren dragen bij uitrukkende diensten de koordsjerp;
- m. klewang: bij het Regiment Van Heutsz kan de regimentscommandant, zijn dienstdoende adjudant, de vaandelwacht, vlaggewacht en erewacht een klewang dragen;
- n. ringkraag t.b.v. de OKP (voor officieren en onderofficieren behorende tot het Wapen der Cavalerie en het Wapen der Artillerie de zwartlederen giberne);
- o. rijbroek en zwartlederen rijlaarzen t.b.v. beredenen, zie hoofdstuk 8, par. 5.
- p. zwarte lederen giberne voor officieren van het Wapen der Cavalerie en het Wapen der Artillerie bij ceremoniële diensten in DT₂ (DT met modeldecoratie)

4. VARIATIES

a. Zomertenuue

Ten aanzien van het dragen van het zomertenuue gelden de volgende regels:

(1) Overhemd lange mouw

Het overhemd, lange mouw, wordt gedragen **met** das en de mouwen niet opgerold. Op het overhemd worden de rangonderscheidingstekens en het naamplaatje gedragen (op de klep van de rechter borstzak, voor vrouwelijke militairen op overeenkomstige hoogte).

(2) Overhemd korte mouw

Het overhemd, korte mouw, wordt gedragen **zonder** das en met de kraag open (bovenste knoopje los). Op het overhemd worden de rangonderscheidingstekens en het naamplaatje gedragen (op de klep van de rechter borstzak, voor vrouwelijke militairen op overeenkomstige hoogte).

Op het overhemd **mogen** batons worden gedragen. Voor plaatsing bij Compagnie in de West is het toegestaan het hierboven genoemde zomertenuue aan te vullen met een onderdeelse-embleem (model borstzakhanger) en een parawing.

Het is toegestaan onder het overhemd een wit T-shirt te dragen.

Het is niet toegestaan om het overhemd korte mouw te combineren met de jas DT.

(3) het dragen van kousen c.q. panty's door vrouwelijke militairen is bij het zomertenuue met rok of broekrok facultatief.

b. DT (zonder jas) met trui

Ten aanzien van het dragen van het DT (zonder jas) met de trui gelden de volgende regels:

(1) de trui wordt over de broek c.q. de (broek)rok gedragen;

(2) op het overhemd wordt verplicht de das gedragen;

(3) op de trui worden uitsluitend de rangonderscheidingstekens en het naamplaatje gedragen.

c. Overige variaties:

(1) bij diensten in troepenverband onder koude weersomstandigheden kan het DT gedragen worden in combinatie met de trui onder de jas DT, zodanig dat de trui niet zichtbaar is;

(2) bij diensten in troepenverband is de baret/kwartiermuts verplicht;

(3) bij diensten in troepenverband dragen de vrouwelijke militairen verplicht de broek DT (bij deelname als ingedeelde militair);

(4) vrouwelijke militairen mogen in plaats van de rok DT, de broekrok DT of de broek DT dragen;

- (5) vrouwelijke militairen dragen de zwarte schoenen (pumpmodel) bij de rok DT en de broekrok DT. De zwarte schoenen (model moccasins) worden uitsluitend gedragen bij de broek DT;
- (6) bij de parka mag naar keuze de groene sjaal worden gedragen. De sjaal wordt zodanig gedragen dat deze aan de achterzijde en opzij niet buiten de kraag van de parka uitkomt;
- (7) DT handschoenen worden gedragen indien dit is bepaald; in overige gevallen naar keuze;
- (8) door vrouwelijke muzikanten mag de broek, mannen DT gedragen worden;
- (9) overkleding wordt altijd gesloten gedragen;
- (10) voor decoraties, onderscheidingstekens en emblemen: zie hoofdstuk 9;
- (11) de breedte van de zwarte bies in de broek is voor:

(a) opperofficieren: breedte 20 mm / 3 mm / 20 mm

(b) overigen: breedte 10 mm

5. DRAAGWIJZE

Dagelijks Tenue (DT) met jas en broek / rok

Dagelijks Tenue (DT) met broekrok

Dagelijks Tenue (DT) zonder jas met overhemd lange mouw

Dagelijks Tenue (DT) zonder jas met overhemd korte mouw

Dagelijks Tenue (DT) zonder jas met trui

Dagelijks Tenue (DT) met parka DT

HOOFDSTUK 4

GELEGENHEIDSTENUE

1. ALGEMEEN

Kledingstukken behorend tot het Gelegenheidstenu (GLT) mogen niet worden gecombineerd met kledingstukken behorend tot het GVT, DT of AT, tenzij de combinatie in dit voorschrift nadrukkelijk wordt aangegeven. De jas GLT wordt altijd gesloten gedragen.

2. SAMENSTELLING

Het GLT is als volgt samengesteld:

a. Voor mannelijke militairen:

- (1) baret of kwartiermuts, pet DT/GLT¹⁾;
- (2) jas DT²⁾;
- (3) overhemd, lange mouw, wit, GLT;
- (4) stropdas, zwart, GLT;
- (5) broek DT;
- (6) broekriem, zwart leder met geelmetalen gesp, DT;
- (7) sokken, zwart DT;
- (8) schoenen, zwart, DT of zwarte bottines³⁾;
- (9) handschoenen, wit, GLT.

b. Voor vrouwelijke militairen:

- (1) baret of kwartiermuts, hoed DT/GLT¹⁾;
- (2) jas DT²⁾;
- (3) overhemd, lange mouw, wit, GLT;
- (4) strikje, zwart, GLT;
- (5) stropdas, zwart;
- (6) rok DT;
- (7) broek DT;
- (8) nylonkousen / panty's, huidkleurig;
- (9) sokken, zwart, DT;
- (10) schoenen, pumpmodel, zwart, DT;
- (11) schoenen, model moccasins, zwart, DT;
- (12) handschoenen, wit, GLT;
- (13) handtas, zwart, GLT.

1) Facultatief kan bij het GLT de pet/hoed DT/GLT gedragen worden, voor verplichte toepassing zie hfd 10-2 b.

2) Het is toegestaan om de goedgekeurde goud-of zilverkleurige traditionele korps- of regimentsknopen te dragen op de jas GLT indien deze dezelfde afmeting, model en glans hebben als de originele DT knopen. Bij het Korps Rijdende Artillerie wordt conform de traditie, door bepaalde functionarissen de KRA knopen gedragen. Op de jas GLT worden uitsluitend knopen gedragen met één soort afbeelding.

3) Officieren, stafadjudanten en korpsadjudanten behorende tot het Wapen der Cavalerie, het Korps Veld Artillerie en Korps Rijdende Artillerie mogen zwarte bottines dragen, voorzien van hakbalsporen.

3. TOEVOEGINGEN

De onderstaande toevoegingen zijn toegestaan:

- a. *Hakbalsporen:*
- (1) officieren en adjudanten-onderofficier behorende tot het Wapen der Cavalerie , het Korps Veld Artillerie en het Korps Rijdende Artillerie mogen zilverkleurige hakbalsporen dragen;
 - (2) officieren in de functie van bereden adjudant (in buitengewone dienst) van Z.M. de Koning dragen goudkleurige hakbalsporen, ongeacht het Regiment of Korps.
- b. *Giberne:*
Officieren alsmede adjudanten-onderofficier van het Wapen der Cavalerie en het Wapen der Artillerie zijn gerechtigd tot het dragen van de zwarte giberne.
- c. *Sabel, sabelkoppel en sabeltas:*
- (1) de sabel – met sabeldragon en sabelkoppel – wordt gedragen vanaf de rang van adjudant-onderofficier bij gelegenheden en diensten als omschreven in bijlage I;
 - (2) bij de sabel wordt de sabeltas gedragen door degenen die behoren tot het Wapen der Cavalerie en het Korps Rijdende Artillerie;
 - (3) het dragen van een wapen- of regimentssabel is toegestaan;
 - (4) indien de sabel bij een bepaalde gelegenheid wordt gedragen, kan deze – indien zulks wordt verzocht of wenselijk geacht – worden afgelegd;
 - (5) vrouwelijke militairen dragen een broek indien de sabel wordt gevoerd;
 - (6) Geestelijke verzorgers dragen geen sabel.
- d. *Sjerp:*
- (1) Oranje koordsjerp voor officieren
De oranje koordsjerp wordt gedragen op het GLT door **officieren** van het Wapen der Cavalerie en het Korps Rijdende Artillerie, indien gewapend met de sabel. De zgn. ‘kwasten’ worden op de **rechterheup** gedragen. Bovendien is het de officieren die deel uitmaken van de Fanfare Bereden Wapens (voor zover gekleed in GLT), indien zij als dirigent de leiding hebben, tijdens een uitvoering/optreden toegestaan de oranje koordsjerp te dragen.
 - (2) Oranje koordsjerp voor opperofficieren
Zij dragen op de bourdon van de kwasten zilverkleurige metalen zespuntige sterren. De sterren zijn als volgt bevestigd:
 - generaal : twee (naast elkaar) op elke kwast;
 - luitenant-generaal : twee op de voorste (het dichtste bij de sluiting van de jas);
en één op de achterste kwast
 - generaal-majoor : één op elke kwast;
 - brigade-generaal : één op de voorste kwast (het dichtste bij de sluiting van de jas).
 - (3) Oranje bandsjerp voor officieren
De oranje bandsjerp wordt gedragen op het GLT door **officieren** van de overige wapens en dienstvakken van de Koninklijke Landmacht, indien gewapend met de sabel. De zgn. ‘kwasten’ worden onmiddellijk vóór de bies c.q. de biezen van de broek **op de linkerheup** gedragen, daarbij niet omgeslagen voor de gesp.
Bovendien is het de Commandant Militaire Muziek Krijgsmacht en officieren die deel uitmaken van de overige muziekkorpsen van de Koninklijke Landmacht (voor zover gekleed in GLT), indien zij als dirigent de leiding hebben, tijdens een uitvoering/optreden toegestaan de oranje bandsjerp te dragen.

- (4) Oranje bandsjerp voor opperofficieren
De bandsjerp is voor opperofficieren van afwijkend model met een zogenaamde platte ovale genette peer en bourdon. Zij dragen op de bourdon zilverkleurige metalen zes-puntige sterren.
De sterren zijn als volgt bevestigd:
- generaal : twee (naast elkaar) op elke kwast;
 - luitenant-generaal : twee op de voorste (het dichtste bij de sluiting van de jas);
en één op de achterste kwast
 - generaal-majoor : één op elke kwast;
 - brigade-generaal : één op de voorste kwast (het dichtste bij de sluiting van de jas).
- (5) Geestelijke verzorgers dragen geen sjerp.
- (6) De oranje bandsjerp/koordsjerp wordt, met uitzondering van het in pt. 3 c (4) gestelde, alleen in combinatie met de sabel gedragen
- e. Het is toegestaan het GLT te dragen als alternatief voor het AT.
Op het GLT worden in dat geval de miniatuurdecoraties gedragen, indien de militair niet in het bezit is van miniatuurdecoraties dan mogen de modeldecoraties worden gedragen.
- f. Bij diensten in troepenverband dragen de vrouwelijke militairen verplicht de broek DT.
- g. Voor decoraties, onderscheidingstekens en emblemen: zie hoofdstuk 9.

4. DRAAGWIJZE

Gelegenheidstenue (GLT)
* facultatief hoofddeksel

Gelegenheidstenu (GLT) met giberne, sabel en oranje koord- / bandsjerp

* facultatief hoofddeksel

** de onderscheidingen op de rechter foto dienen op de juiste hoogte gedragen te worden en over de giberne

HOOFDSTUK 5

AVOND TENUE

1. ALGEMEEN

Het Avondtenue (AT) mag door alle militairen van de KL worden gedragen. De regels met betrekking tot vergoeding van aanschaf van het AT zijn opgenomen in de Regeling Uitrusting Defensie (RUD), MP 31-110. De verplichting tot het in bezit hebben van het AT is opgenomen in het voorschrift KL-Orders en Mededelingen, VS 2-1100.

2. SAMENSTELLING

Het AT is als volgt samengesteld:

a. Voor mannelijke militairen:

- (1) pet AT, bordeauxrode (lumbl) of groene baret (KCT) (organiek verstrekt);
- (2) jas AT ¹⁾;
- (3) overhemd, lange mouw, wit, GLT;
- (4) vlinderdas, zwart, of regimentsvlinderdas;
- (5) vest AT;
- (6) broek AT;
- (7) sokken, zwart;
- (8) schoenen, zwart of zwarte bottines ²⁾;
- (9) handschoenen, wit.

b. Voor vrouwelijke militairen:

- (1) hoed AT; bordeauxrode (lumbl) of groene baret (KCT) (organiek verstrekt);
- (2) jas AT ¹⁾;
- (3) overhemd, lange mouw, wit, AT;
- (4) lavallière, zwart, of regimentslavallière;
- (5) cumberband, blauwzwart;
- (6) rok AT;
- (7) nylonkousen / panty's, zilverkleurig;
- (8) schoenen, pumpmodel, zwart, DT;
- (9) handschoenen, wit.

3. TOEVOEGINGEN

De onderstaande toevoegingen zijn toegestaan:

a. Hakbalsporen

zie hoofdstuk 4.

b. Militairen van de garderegimenten dragen op de benedenmouwen gardelissen;

c. Bij bijzondere gelegenheden kan het zgn. groot AT worden voorgeschreven.

Voor mannelijke militairen wordt bij het groot AT in plaats van een blauwzwart vest, een wit pique vest gecombineerd met een wit rok overhemd en een witte pique vlinderdas gedragen, inclusief miniatuurdecoraties en één halskruis.

Voor vrouwelijke militairen wordt bij het groot AT, in plaats van een blauwzwarte cumberband een witte cumberband gecombineerd met een wit overhemd AT en een witte lavallière gedragen.

¹⁾ Het is toegestaan om de goedgekeurde, goud-of zilverkleurige traditionele korps- of regimentsknopen te dragen op de jas AT indien deze dezelfde afmeting, model en glans hebben als de originele DT knopen. Bij het Korps Rijdende Artillerie wordt conform de traditie, door bepaalde functionarissen de KRA knopen gedragen. Op de jas AT worden uitsluitend knopen gedragen met één soort afbeelding.

²⁾ Officieren, stafadjudanten en korpsadjudanten behorende tot het Wapen der Cavalerie, het Kops Veld Artillerie en Korps Rijdende Artillerie mogen zwarte bottines dragen, voorzien van hakbalsporen.

- d. Miniatuurdecoraties, draaginsigne gewonden klein model, gevechtsinsigne klein model, handgeborduurde kleine uitvoering van brevetemblemen, de operationele wing en vaardigheidsemblemen parachutisten mogen worden gedragen op de jas AT; voor een exacte omschrijving van de draagwijze en regelgeving wordt verwezen naar hoofdstuk 9.
- e. Breedte van de bies in de broek AT:
 (1) opperofficieren: breedte 20 mm / 3 mm / 20 mm;
 (2) hoofdofficieren, subalterne officieren en adjudanten-onderofficier: breedte 30 mm.
- f. Op de broek AT worden biezen gedragen in de respectievelijke regiments-, korpskleuren.
 De kleur van de bies van de broek stemt overeen met de bies langs de band van de pet AT.
 De regiments- en korpskleuren zijn:
(1) nassausblauw:	Regiment Verbindingstroepen
Regiment Bevoorradings- en Transporttroepen
Dienstvak LO/Sportorganisatie
Hindoestaanse Geestelijk Verzorger (pandit)
(2) geel:	Garderegiment Grenadiers en Jagers (jagers)
Korps Rijdende Artillerie
(3) oranje:	Garderegiment Fuseliers Prinses Irene
Regiment van Heutsz
Regiment Huzaren Prins van Oranje
(4) karmozijnrood:	Regiment Limburgse Jagers
Dienstvak van de Technische Staf
Korps Militaire Administratie
(5) ponceaurood:	Garderegiment Grenadiers en Jagers (grenadiers)
Regiment Stoottroepen Prins Bernhard
Regiment Infanterie Johan Willem Friso
Regiment Infanterie Oranje Gelderland
Regiment Huzaren Prins Alexander
Korps Veldartillerie
Korps Luchtdoelartillerie
Regiment Genietroepen (alle onderdelen)
Militair-Psychologische en Sociologische Dienst
Korps Nationale Reserve
Koninklijke Militaire Academie
(6) wit:	Regiment Huzaren Van Sytzama
Dienstvak van de Militair-Juridische Dienst
(7) zwart:	Regiment Technische Troepen
Protestantse Geestelijk Verzorger (predikant)
Joodse Geestelijk Verzorger (rabbijn)
(8) groen:	Korps Commandotroepen
Regiment Geneeskundige Troepen
(9) donkerblauw:	Regiment Huzaren van Boreel
Katholieke Geestelijk Verzorger (aalmoezenier)

(10) smaragdgroen: Islamitische Geestelijk Verzorger (imam)

(11) turquoise: Humanistische Geestelijk Verzorger (raadsman)

g. Het is toegestaan het GLT te dragen als alternatief voor het AT.

Op het GLT worden in dat geval de miniatuurdecoraties gedragen, indien de militair niet in het bezit is van miniatuurdecoraties dan mogen de modeldecoraties worden gedragen.

4. DRAAGWIJZE

Avondtenue (AT)

Adjutant van Z.M. de Koning in groot AT

HOOFDSTUK 6

TROPENTENUE

1. ALGEMEEN

- a. Militairen die dienst verrichten in gebieden met (overwegend) tropische temperaturen, komen doorgaans in aanmerking voor verstrekking van tropentenuen.
De samenstelling van het tenuepakket wordt per geval door het bedrijf voor Kleding en Persoonsgebonden Uitrusting (KPU-bedrijf) vastgesteld.
- b. De volgende uitvoeringen van het tropentenu zijn mogelijk:
 - Avondtenue Tropen (ATT).
 - Kazernetenu Tropen (KTT);
- c. Het Dagelijks Tenue Tropen (DTT) is komen te vervallen met de invoering van de nieuwste versie van het DT. De stof hiervan is lichter en soepeler dan van het huidige DTT. Voor degene in het bezit van het DTT en nog niet van het nieuwste DT geldt tot nader order een afdraagregeling.

2. SAMENSTELLING ATT

Het ATT is als volgt samengesteld:

a. Voor mannelijke militairen:

- (1) pet AT, bordeauxrode (lumbl) of groene baret (KCT) (organiek verstrekt);
- (2) jas, cremewit, ATT;
- (3) overhemd, smoking- of rokoverhemd ¹⁾;
- (4) vlinderdas, zwart, wit pique of regimentsvlinderdas ¹⁾;
- (5) vest, cremewit, ATT;
- (6) broek, blauwzwart, AT;
- (7) sokken, zwart;
- (8) schoenen, zwart of zwarte bottines;
- (9) handschoenen, wit.

b. Voor vrouwelijke militairen:

- (1) hoed AT, bordeauxrode (lumbl) of groene baret (KCT) (organiek verstrekt);
- (2) jas, cremewit, ATT;
- (3) overhemd, lange mouw, wit, AT
- (4) lavallière, zwart, wit, of regimentslavallière;
- (5) cumberband, wit;
- (6) rok, blauwzwart, AT;
- (7) nylonkousen / panty's, zilverkleurig;
- (8) schoenen, pumpmodel, zwart, DT;
- (9) handschoenen, wit.

c. Toevoegingen en variaties:

- (1) alle toevoegingen en variaties zijn conform het gestelde voor het AT in hoofdstuk 5.

3. SAMENSTELLING KTT

In plaats van de tropenjas en het overhemd, zandkleurig, wordt bij het Kazernetenu Tropen de zandkleurige tropenoverhemdjas en de speciaal daarbij behorende tropenbroek (tropenrok voor vrouwelijke militairen) gedragen.

¹⁾ de militair draagt bij het smoking overhemd altijd de vlinderdas zwart/regimentsvlinderdas en bij het rokoverkend de vlinderdas wit pique

4. DRAAGWIJZE

Adjutant C-LAS in Avondtenue Tropen (ATT)

Kazernetenu Tropen (KTT)

HOOFDSTUK 7

TENUE VAANDELWACHTEN / STANDAARDWACHTEN

1. ALGEMEEN

Bij militaire plechtigheden waarbij het vaandel c.q. de standaard bij de eenheid is ingedeeld, draagt de vaandelwacht c.q. standaardwacht het DT met lage schoenen. De volledige vaandel- c.q. standaardwacht draagt handschoenen, bij het DT zwartlederen handschoenen, bij het GLT de witte katoenen handschoenen. De vaandel- of standaarddrager draagt buitenmodel lederen handschoenen met een kap die de manchet en het onderste deel van de mouw bedekt.

Bij het DT worden deze handschoenen in zwart leder gedragen, bij het GLT in wit leder.

Bij het CT draagt de vaandel- c.q. standaarddrager de witte katoenen handschoenen, voorzien van anti-slip en polssluiting. De Protocolofficier C-LAS kan in voorkomend geval (bijvoorbeeld een erewacht) opdracht geven om het GLT danwel CT te dragen. Bij beëdigingen en regiments/korpsplechtigheden, geldt dat de vaandelwacht c.q. standaardwacht bij voorkeur in CT gekleed gaat. De vaandel c.q. standaarddrager is de enige functionaris die modeldecoraties aan de rechterzijde i.p.v. de linkerzijde op de borst draagt, daarbij verandert de volgorde niet. Vaandel- of standaardwachten mogen bij het optreden als enkele vaandel- of standaardwacht de in punt 2 genoemde traditionele toevoegingen voeren. Bij het optreden van meerdere vanden of standaarden als vaandel- of standaardgroep geldt eenheid van tenue en zijn traditionele toevoegingen en bewapening, met uitzondering van de buitenmodelbandelier en de traditionele koppel, niet toegestaan. Indien een toevoeging bij een of meerdere aan de vaandelgroep deelnemende regimenten of korpsen niet aanwezig is, vervalt deze voor de gehele vaandelgroep. In zeer uitzonderlijke gevallen kan Commandant Landstrijdkrachten toestemming geven om de vaandel- c.q. standaardwacht in GVT te laten optreden.

2. VAANDELWACHTEN

a. Garderegiment Grenadiers en Jagers

- (1) de commandant en de vaandeldrager zwartlederen draagriemsamenstel;
- (2) overigen zwartlederen koppel met regimentsembleem op koppelslot;
- (3) zwartlederen pistooltas t.b.v. de commandant en de vaandeldrager;
- (4) zwartlederen DT handschoenen (indien GLT gecommandeerd, witte handschoenen);
- (5) bewapening: commandant en vaandeldrager pistool met zwart pistoolkoord, overig personeel Diemaco/Colt met vechtmes (BuckM9) met zwarte wapenriem;
- (6) traditionele bandelier met geelmetalen beslag.

b. Garderegiment Fuseliers Prinses Irene

- (1) oranje-nassaus blauwe koppel met geelmetalen koppelplaat voorzien van het regimentsembleem;
- (2) zwartlederen pistooltas t.b.v. de commandant en de vaandeldrager;
- (3) zwartlederen DT handschoenen (indien GLT gecommandeerd, witte handschoenen);
- (4) bewapening: commandant en vaandeldrager pistool met zwart pistoolkoord, overig personeel Diemaco/Colt met zwarte wapenriem;
- (5) traditionele bandelier met geelmetalen beslag.

c. Regiment Van Heutsz

- (1) bamboehoed (model KNIL 1910) met zwart/oranje kokarde voorzien van het regimentsembleem;
- (2) zwartlederen koppel met geelmetalen koppelplaat voorzien van regimentsembleem;
- (3) zwartlederen schouderriem t.b.v. pistooltas en schede van de klewang;
- (4) zwartlederen pistooltas t.b.v. de commandant;
- (5) zwartlederen DT handschoenen (indien GLT gecommandeerd, witte handschoenen);
- (6) bewapening: commandant pistool met zwart pistoolkoord en klewang, vaandeldrager: klewang, overig personeel klewang en karabijn M95 Hembrug met zwarte wapenriem;
- (7) traditionele bandelier met geelmetalen beslag.

- d. *Regiment Stoottroepen Prins Bernhard*
- (1) de commandant en de vaandeldrager zwartlederen draagriemsamenstel;
 - (2) overigen zwartlederen koppel met regimentsembleem op koppelslot;
 - (3) zwartlederen pistooltas t.b.v. de commandant en de vaandeldrager;
 - (4) zwartlederen DT handschoenen (indien GLT gecommandeerd, witte handschoenen);
 - (5) bewapening: commandant en vaandeldrager pistool met zwart pistoolkoord, overig personeel Stengun met zwarte wapenriem;
 - (6) traditionele bandelier met geelmetalen beslag.
- e. *Regiment Infanterie Johan Willem Friso*
- (1) de commandant en de vaandeldrager zwartlederen draagriemsamenstel;
 - (2) overigen zwartlederen koppel met regimentsembleem op koppelslot;
 - (3) zwartlederen DT handschoenen (indien GLT gecommandeerd, witte handschoenen);
 - (4) bewapening: commandant en vaandeldrager pistool met blauw pistoolkoord, overig personeel geweer FAL met zwarte wapenriem;
 - (5) zwartlederen bandelier met geelmetalen beslag.
- f. *Regiment Infanterie Oranje Gelderland*
- (1) de commandant en de vaandeldrager zwartlederen draagriemsamenstel;
 - (2) overigen zwartlederen koppel met regimentsembleem op koppelslot;
 - (3) zwartlederen DT handschoenen (indien GLT gecommandeerd, witte handschoenen);
 - (4) bewapening: commandant en vaandeldrager pistool met zwart pistoolkoord, overig personeel karabijn M95 Hembrug met zwarte wapenriem;
 - (5) zwartlederen bandelier met geelmetalen beslag.
- g. *Regiment Limburgse Jagers*
- (1) de commandant en de vaandeldrager zwartlederen draagriemsamenstel;
 - (2) overigen zwartlederen koppel met regimentsembleem op koppelslot;
 - (3) zwartlederen DT handschoenen (indien GLT gecommandeerd, witte handschoenen);
 - (4) bewapening: commandant en vaandeldrager pistool met zwart pistoolkoord, overig personeel Diemaco/Colt met zwarte wapenriem;
 - (5) traditionele bandelier met geelmetalen beslag.
- h. *Korps Commandotroepen*
- (1) de commandant en de vaandeldrager zwartlederen draagriemsamenstel;
 - (2) overigen zwartlederen koppel met korpsembleem op koppelslot;
 - (3) zwartlederen DT handschoenen (indien GLT gecommandeerd, witte handschoenen);
 - (4) bewapening: commandant en vaandeldrager pistool met zwart pistoolkoord en commandodolk; overig personeel: Tommy-gun met zwarte wapenriem en commandodolk;
 - (5) traditionele bandelier met het korpsembleem en met geelmetalen beslag.
- i. *Korps Luchtdeelartillerie*
- (1) de commandant en de vaandeldrager zwartlederen draagriemsamenstel;
 - (2) overigen zwartlederen koppel met korpsembleem op koppelslot;
 - (3) zwartlederen giberne met patroontas voorzien van twee gekruiste kanonslopen en een tweeblederige propeller met daarboven de Koninklijke kroon;
 - (4) zwartlederen DT handschoenen (indien GLT gecommandeerd, witte handschoenen);
 - (5) bewapening: commandant Artilleriesabel en vaandeldrager pistool met zwart pistoolkoord, overig personeel Diemaco/Colt met zwarte wapenriem;
 - (6) zwartlederen bandelier met geelmetalen beslag.
- j. *Regiment Genietroepen*
- (1) de commandant en de vaandeldrager zwartlederen draagriemsamenstel;
 - (2) overigen zwartlederen koppel met regimentsembleem op koppelslot;
 - (3) zwartlederen DT handschoenen (indien GLT gecommandeerd, witte handschoenen);
 - (4) bewapening: commandant en vaandeldrager pistool met zwart pistoolkoord, overig personeel Diemaco/Colt met zwarte wapenriem;
 - (5) Sappeurssabel
 - (6) zwartlederen bandelier met geelmetalen beslag.

k. Regiment Verbindingstroepen

- (1) nassausblauwe, met witte biezen afgezette koppel en geelmetalen gesp voorzien van het regimentsembleem;
- (2) zwartlederen pistooltas;
- (3) zwartlederen DT handschoenen (indien GLT gecommandeerd, witte handschoenen);
- (4) bewapening: pistool met zwart pistoolkoord;
- (5) traditionele bandelier met geelmetalen beslag.

l. Korps Nationale Reserve

- (1) de commandant en de vaandeldrager zwartlederen draagriemsamenstel;
- (2) overigen zwartlederen koppel met korpsembleem op koppelslot;
- (3) zwartlederen DT handschoenen (indien GLT gecommandeerd, witte handschoenen);
- (4) bewapening: commandant en vaandeldrager pistool met zwart pistoolkoord, overig personeel Diemaco/Colt met zwarte wapenriem;
- (5) traditionele bandelier met witmetalen beslag.

m. Regiment Bevoorrading- en Transporttroepen

- (1) de commandant en de vaandeldrager zwartlederen draagriemsamenstel;
- (2) overigen zwartlederen koppel met regimentsembleem op koppelslot;
- (3) zwartlederen DT handschoenen (indien GLT gecommandeerd, witte handschoenen);
- (4) bewapening: commandant en vaandeldrager pistool met zwart pistoolkoord, overig personeel Diemaco/Colt met zwarte wapenriem;
- (5) zwartlederen bandelier met geelmetalen beslag.

n. Regiment Geneeskundige Troepen

- (1) de commandant en de vaandeldrager zwartlederen draagriemsamenstel;
- (2) overigen zwartlederen koppel met regimentsembleem op koppelslot;
- (3) zwartlederen DT handschoenen (indien GLT gecommandeerd, witte handschoenen);
- (4) bewapening: commandant en vaandeldrager pistool met zwart pistoolkoord, overig personeel pistool met zwarte wapenriem;
- (5) zwartlederen bandelier met geelmetalen beslag.

o. Regiment Technische Troepen

- (1) de commandant en de vaandeldrager zwartlederen draagriemsamenstel;
- (2) overigen zwartlederen koppel met regimentsembleem op koppelslot;
- (3) zwartlederen DT handschoenen (indien GLT gecommandeerd, witte handschoenen);
- (4) bewapening: commandant en vaandeldrager pistool met zwart pistoolkoord, overig personeel pistool / Diemaco/Colt met zwarte wapenriem;
- (5) zwartlederen bandelier met geelmetalen beslag.

p. Nederlandse Defensie Academie (KL-vaandelwacht)

- (1) de commandant en de vaandeldrager zwartlederen draagriemsamenstel;
- (2) overigen zwartlederen koppel met KMA-embleem op koppelslot;
- (3) zwartlederen DT handschoenen (indien GLT gecommandeerd, witte handschoenen);
- (4) bewapening: commandant en vaandeldrager pistool met zwart pistoolkoord, overig personeel Garand met zwarte wapenriem;
- (5) zwartlederen bandelier met geelmetalen beslag.

q. Koninklijke Militaire School

- (1) rode melton koppel voorzien van gele lis en geelmetalen koppelplaat voorzien van het KMS-embleem;
- (2) zwartlederen pistooltas t.b.v. de commandant en de vaandeldrager;
- (3) zwartlederen DT handschoenen (indien GLT gecommandeerd, witte handschoenen);
- (4) bewapening: commandant en vaandeldrager pistool met zwart pistoolkoord, overig personeel Diemaco/Colt met zwarte wapenriem
- (5) traditionele bandelier met geelmetalen beslag.

r. Korps Militaire Administratie

- (1) de commandant en de vaandeldrager zwartlederen draagriemsamenstel;
- (2) overigen zwartlederen koppel met regimentseembleem op koppelslot;
- (3) zwartlederen DT handschoenen (indien GLT gecommandeerd, witte handschoenen);
- (4) bewapening: commandant en vaandeldrager pistool met zwart pistoolkoord, overig personeel pistool / Diemaco/Colt met zwarte wapenriem;
- (5) traditionele bandelier met witmetalen beslag.

3. STANDAARDWACHTEN

De afwijkingen op het voorgeschreven tenue zijn als volgt:

a. Regiment Huzaren Van Sytzama

- (1) de standaardwacht zwartlederen draagriemsamenstel met zwartlederen pistooltas;
- (2) de commandant en de standaarddrager zwartlederen giberne met patroontas voorzien van zilverkleurig beslag;
- (3) zwartlederen DT handschoenen (indien GLT gecommandeerd, witte handschoenen);
- (4) bewapening: pistool met zwart pistoolkoord;
- (5) traditionele bandelier met witmetalen beslag.

b. Regiment Huzaren Prins van Oranje

- (1) de standaardwacht zwartlederen draagriemsamenstel met zwartlederen pistooltas;
- (2) de commandant en de standaarddrager zwartlederen giberne met patroontas voorzien van zilverkleurig beslag;
- (3) zwartlederen DT handschoenen (indien GLT gecommandeerd, witte handschoenen);
- (4) bewapening: pistool met zwart pistoolkoord;
- (5) zwartlederen bandelier met witmetalen beslag.

c. Regiment Huzaren Prins Alexander

- (1) de standaardwacht zwartlederen draagriemsamenstel met zwartlederen pistooltas;
- (2) de commandant en de standaarddrager zwartlederen giberne met patroontas voorzien van zilverkleurig beslag;
- (3) zwartlederen DT handschoenen (indien GLT gecommandeerd, witte handschoenen);
- (4) bewapening: pistool met zwart pistoolkoord;
- (5) traditionele bandelier met witmetalen beslag.

d. Regiment Huzaren van Boreel

- (1) de standaardwacht zwartlederen draagriemsamenstel met zwartlederen pistooltas;
- (2) de commandant en de standaarddrager zwartlederen giberne met patroontas voorzien van zilverkleurig beslag;
- (3) zwartlederen DT handschoenen (indien GLT gecommandeerd, witte handschoenen);
- (4) bewapening: pistool/ Diemaco/ Colt met zwart pistoolkoord;
- (5) zwartlederen bandelier met witmetalen beslag.

e. Korps Veldartillerie

- (1) zwartlederen koppel t.b.v. de commandant en de standaarddrager;
- (2) zwartlederen pistooltas t.b.v. de commandant en de standaarddrager;
- (3) zwartlederen giberne met patroontas voorzien van twee gekruiste kanonslopen met daarboven de Koninklijke kroon;
- (4) zwartlederen DT handschoenen (indien GLT gecommandeerd, witte handschoenen);
- (5) bewapening: commandant en standaarddrager pistool met zwart pistoolkoord, overig personeel Diemaco/Colt met zwarte wapenriem;
- (6) zwartlederen bandelier met geelmetalen beslag.

f. *Korps Rijdende Artillerie*

- (1) zwartlederen koppel t.b.v. de commandant en de standaarddrager;
- (2) zwartlederen pistooltas t.b.v. de commandant en de standaarddrager;
- (3) zwartlederen giberne met patroontas voorzien van twee gekruiste kanonslopen met daarboven de Koninklijke kroon;
- (4) zwartlederen DT handschoenen (indien GLT gecommandeerd, witte handschoenen);
- (5) bewapening: commandant en standaarddrager pistool met zwart pistoolkoord, overig personeel Diemaco/Colt met zwarte wapenriem;
- (6) zwartlederen bandelier met geelmetalen beslag.

HOOFDSTUK 8

SPECIALE TENUEN

1. ALGEMEEN

Tot de speciale tenuen die in dit hoofdstuk worden beschreven, worden die tenuen gerekend, die in veel opzichten overeenkomen met de tenuen beschreven in voorgaande hoofdstukken, maar door hun samenstelling of door een aantal speciale toevoegingen en / of emblemen hiervan afwijken. De speciale tenuen worden gedragen door ruiters, het Militaire Huis van Z.M. de Koning en muzikanten van de militaire orkesten.

2. RUITERTENUE

a. Algemeen

Het ruitertenu is in de basis een DT met aanpassingen voor diensten te paard. Het wordt gedragen door de ruiters van het Cavalerie Ere-escorte (CEE), van het Korps Rijdende Artillerie (KRA) en van het Militaire Huis van Zijne Majesteit de Koning. Tevens wordt het ruitertenu gedragen door nader aan te wijzen militairen van de wedstrijdëquipe van het Bureau Internationale Militaire Sport (BIMS) en sportruiters die het Examen Militair Ruiterbewijs hebben gehaald ¹⁾.

b. Samenstelling, voor mannelijke en vrouwelijke ruiters:

- (1) ruiterhelm (overtrek), met petembleem GLT;
- (2) baret of kwartiermuts;
- (3) jas DT-rij;
- (4) overhemd, lange mouw, groen DT;
- (5) stropdas, groen ²⁾, DT ³⁾;
- (6) rijbroek, groen ⁴⁾;
- (7) broekriem, zwart leder met geelmetalen gesp, DT;
- (8) zwarte sokken, lang;
- (9) zwarte leren rijlaarzen ⁵⁾;
- (10) zwarte leren handschoenen;
- (11) sporen ⁶⁾;

Het ruitertenu kent enkele toevoegingen en variaties, die naar het oordeel van de operationele commandant toepasselijk zijn bij bepaalde gelegenheden, afhankelijk van de weersgesteldheid of de mate van formaliteit.

c. Toevoegingen:

- (1) trui, wol, legergroen ⁷⁾;
- (2) bretels ⁸⁾;
- (3) parka, woodland, natweer, bilaminaat;
- (4) voering, parka, woodland, natweer, bilaminaat;
- (5) sjaal, wol, groen;
- (6) cape;
- (7) jack, softshell, groen, GVT;

1) Voor de criteria tot verkrijging van de DT-rij, zie de Regeling DT-rij voor de Koninklijke Landmacht.

2) Zwart voor Regiment Van Heutz.

3) Te strikken variant.

4) De rijbroek is standaard met ballon uitgevoerd. Sportruiters kunnen voor optreden buiten troepenverband een strakke variant verkrijgen.

5) ZA, op kosten van de ruiter, voor CEE, KRA en het militair Huis van Z.M. de Koning conform verstrekte richtlijnen

6) Ruiters dragen witmetalen of zilveren sporen, in de hak of aan zwarte leren spoorriempjes. Adjudanten van Z.M. de Koning dragen goudkleurige sporen.

7) Als verstrekt aan militairen van het Korps Mariniers, doch zonder korpsaanduiding op de bovenarm.

8) Indien bretels worden gedragen, dan geen riem; bretels mogen alleen onzichtbaar worden gedragen.

- (8) kwartiermuts, CEE en KRA (diensten te voet);
- (9) kolbak, zwart (zonder pluim, vangsnouer en kolbakzak) (bereden diensten)
- (10) overjas, winter, grijs;
- (11) zwarte leren giberne voor officieren en adjudanten-onderofficier van het Wapen der Cavalerie en het Wapen der Artillerie;
- (12) sabel, sabelkoppel en sabeltas (laatste alleen voor militairen van het Wapen der Cavalerie en het Korps Rijdende Artillerie);
- (13) voor decoraties, onderscheidingstekens en emblemen; zie Hoofdstuk 9.

d. Variaties

(1) *Gelegenheidstenuerij, voor mannelijke en vrouwelijke ruiters*

De GLT-rij wordt gedragen bij gelegenheden waar de troepen te voet ook GLT dragen (in gevallen waar ruiters geen CT dragen) of waar dat naar het oordeel van de operationele commandant wenselijk is, of bij wedstrijden waar deelname in GLT gewenst is⁹⁾.

Bij GLT-rij wordt niet de ruiterhelm gedragen. De overeenkomstige DT-onderdelen zijn hier vervangen door:

- overhemd, lange mouw, wit GLT;
- baret of kwartiermuts, pet DT / GLT¹¹⁾;
- zwarte stropdas, GLT;
- handschoenen, wit, GLT;

Voor de toevoegingen aan de GLT-rij geldt dat wat voorgeschreven is bij Hoofdstuk 4, paragraaf 3, met dien verstande dat ook ruiters onder de rang van adjudant-onderofficier gerechtigd zijn de sabel te dragen zoals voorgeschreven voor hun wapen of dienstvak, indien de sabel (met eventueel sabeltas) onderdeel uitmaakt van de bewapening van de bereden eenheid of als de gelegenheid dit naar het oordeel van de operationele commandant rechtvaardigt¹⁰⁾.

(2) *Zomertenuerij, voor mannelijke en vrouwelijke ruiters*

Als onder b. omschreven, echter:

- zonder jas DT-rij;
- zonder stropdas;
- met het overhemd, korte mouw, groen, DT;

(3) *Stalenuerij, voor mannelijke en vrouwelijke ruiters*

- baret of kwartiermuts;
- jas, basis, woodland, of werkjas, legergroen in combinatie met overhemd, lange of korte mouw, groen DT indien overhemd lange mouw, dan stropdas, groen²⁾ DT³⁾;
- rijbroek, groen⁴⁾;
- broekriem, zwart leder met geelmetalen gesp, DT;
- zwarte sokken, lang;
- zwarte leren rijlaarzen⁵⁾;
- zwarte leren handschoenen;
- sporen⁶⁾.

⁹⁾ De KNHS schrijft voor civiele deelnemers aan dressuunwedstrijden van Z-niveau en hoger voor: rokjas, vest, hoge hoed en witte handschoenen. De gepaste militaire equivalent is hier GLT-rij.

¹⁰⁾ Bijvoorbeeld een examen Militair Ruiterbewijs.

¹¹⁾ Facultatief kan bij het GLT de pet/hoed DT/GLT gedragen worden, voor verplichte toepassing zie hfd 10, 2, b.

3. MILITAIRE HUIS VAN Z.M. DE KONING

Al het militair personeel ingedeeld bij het Militaire Huis van Z.M. de Koning draagt op het DT en GVT het indelingseembleem van het Militaire Huis.

De adjudanten van Z.M. de Koning, adjudanten in buitengewone dienst van Z.M. de Koning en ordonnansofficieren dragen op hun uniformen en toebehoren monogrammen in diverse maten.

Maat 1: hoogte 15 mm

Maat 2: hoogte 20 mm

Maat 3: hoogte 25 mm

Maat 4: hoogte 30 mm

Maat 5: hoogte 85 mm

De Adjudant-generaal, tevens Chef van het Militaire Huis van Z.M. de Koning, de adjudanten van Z.M. de Koning, adjudanten in buitengewone dienst van Z.M. de Koning en ordonnansofficieren dragen op het standaarduniform de volgende toevoegingen:

a. DT / GLT / Ruitertenu: (zie hoofdstuk 3, 4 en 8)

- (1) op de kraag van de jas worden de kraagpatten gedragen van het wapen, dienstvak, regiment of korps waartoe de adjudant behoort. In plaats van het wapen, dienstvak, regiment of korpsembleem wordt een metalen monogram gedekt door de Koninklijke kroon gedragen (maat 3). Adjudanten van Z.M. de Koning dragen dit in een goudkleurige uitvoering. Ordonnansofficieren dragen dit in een zilverkleurige uitvoering. Adjudanten in buitengewone dienst van Z.M. de Koning dragen op de kraagpatten het embleem van het wapen- of dienstvak met daarboven een klein model goudkleurig metalen monogram gedekt door een klein model Koninklijke kroon (maat 1). De kraagpatten van een adjudant in buitengewone dienst zijn van het zgn. generaalsmodel dat hoger is dan de normale kraagpat.
- (2) aan de rechterschouder wordt door de adjudanten een goudkleurige nestel gedragen, waaraan twee goudkleurige nestelpennen zijn bevestigd. Adjudanten in buitengewone dienst van Z.M. de Koning dragen deze nestel indien zij functioneel als adjudant optreden. Ordonnansofficieren dragen aan de rechterschouder een zilverkleurige nestel waaraan twee zilverkleurige nestelpennen zijn bevestigd.
- (3) de mouwen van de jas hebben opgestikte manchetten in de vorm van een driepuntige accolade voorzien van een bies in de regiments- of korpskleur die vermeld staat op pagina 5-2, m.u.v. het Regiment Genietroepen. In tegenstelling tot het AT/CT geldt voor het DT dat de bieskleur bruin is.
- (4) adjudanten van Z.M. de Koning die niet registratief zijn ingedeeld bij het Wapen der Cavalerie en het Korps Rijdende Artillerie, dragen de pet DT/GLT. Adjudanten die bij een eerdere plaatsing gerechtigd waren de groene of bordeauxrode baret te dragen kunnen in opdracht van C-KCT of C-11 Lumblbrig deze baret dragen, conform het gestelde in Hfdst 10, pt 2, (3) en (4).
- (5) op het overhemd, de trui en de overkleding worden geborduurde rangonderscheidingsstekens gedragen voorzien van het monogram en gedekt door een Koninklijke kroon.

b. AT / ATT / groot AT: (zie hoofdstuk 5 en 6)

- (1) adjudanten van Z.M. de Koning en adjudanten in buitengewone dienst dragen op de epaulet -boven de rangonderscheidingstekens - een goudkleurige metalen monogram, gedekt door de Koninklijke kroon (maat 2). Ordonnansofficieren dragen - boven de rangonderscheidingstekens - een zilverkleurige monogram gedekt door de Koninklijke kroon. (maat 2) Voor zowel de adjudanten (in buitengewone dienst) als de ordonnansofficier komt de knoop op de epaulet te vervallen.

- (2) aan de rechterschouder wordt door de adjudanten een goudkleurige nestel gedragen, waaraan twee goudkleurige nestelpennen zijn bevestigd. Adjudanten in buitengewone dienst van Z.M. de Koning dragen deze nestel indien zij functioneel als adjudant optreden. Ordonnansofficieren dragen aan de rechterschouder een zilverkleurige nestel waaraan twee zilverkleurige nestelpennen zijn bevestigd.
- (3) de mouwen van de jas hebben opgestikte manchetten in de vorm van een driepuntige accolade voorzien van een bies in de regiments- of korpskleur die vermeld staat op pagina 5-2.
- (4) adjudanten van Z.M. de Koning zijn gerechtigd om het groot AT te dragen, zie beschrijving pag 5.1

c. CT

Adjudanten van Z.M. de Koning en adjudanten in buitengewone dienst dragen, indien hun functie dit noodzakelijk maakt, een Ceremonieel Tenue. Dit tenue is gebaseerd op de Ceremoniële Tenues zoals deze zijn opgenomen in het VS2-1593/1. Op de vermelde tenues gelden enkele algemene uitzonderingen:

- (1) in plaats van het vermelde hoofddeksel wordt door adjudanten (in buitengewone dienst) de platte pet gedragen;
- (2) de fourageres worden vervangen door zilverkleurige rangonderscheidingstekens in de vorm van sterren, balken en lauwertakken. De sterren zijn 21,5 mm en de balken 50 mm, de lauwertakken van het standaardmodel. Deze worden geplaatst op de goudkleurige gevlochten schouderbedekking. Boven het rangonderscheidingsteken is een zilverkleurig monogram geplaatst (maat 3). Voor het Korps Militaire Administratie, Korps Natres en het Dienstvak van de Militair Psychologie en Sociologische Dienst worden echter zilverkleurige gevlochten schouderbedekkingen gedragen met goudkleurige rangonderscheidingstekens en monogram van dezelfde afmeting. Op de Atilla (Cavalerie) worden goudkleurige rangonderscheidingstekens gedragen en een goudkleurig monogram (maat 3) (op de blauwe gevlochten schouderbedekking). De schouderbedekking heeft geen knoop;
- (3) bij de garderegimenten vervalt op de schouderbedekking het embleem van het regiment;
- (4) adjudanten (in buitengewone dienst) registratief ingedeeld bij het Korps Rijdende Artillerie dragen een vispassant aan de rechterschouder op het CT en de rang wordt aangeduid d.m.v. fourageres;
- (5) aan de rechterschouder wordt door de adjudanten van Z.M. de Koning een goudkleurige nestel gedragen, waaraan twee goudkleurige nestelpennen zijn bevestigd. Adjudanten in buitengewone dienst dragen deze nestel indien zij functioneel als adjudant optreden;
- (6) met uitzondering van de atilla, de dolman KRA en de garderegimenten hebben de mouwen van de jas opgestikte manchetten in de vorm van een driepuntige accolade voorzien van een bies in de regiment- of korpskleur die vermeld staat op pagina 5-2;
- (7) op de staande kraag (m.u.v. Cavalerie en Korps Rijdende Artillerie) wordt er voor opperofficieren een handgeborduurde gekartelde rand geborduurd langs de kraagsluiting en langs de bovenrand van de kraag. Deze kartelrand is van gouddraad, voor het Korps Militaire Administratie en het Dienstvak van de Militair Psychologische en Sociologische Dienst echter van zilverdraad.
- (8) het is toegestaan om (maximaal 3) ordesterren of plaques te dragen op het CT in combinatie met één ordesjerp.

d. BGLT

De hiervoor beschreven standaardtenuen voldoen niet voor diverse Staats- en Hofprotocollaire gelegenheden. Bij deze gelegenheden worden bijzondere tenuen gedragen.

Officieren van de Koninklijke Landmacht, die zijn benoemd tot adjudant van Z.M. de Koning dragen, naar regelen te stellen door de Adjudant-generaal, tevens Chef van het Militair Huis van Z.M. de Koning, het Bijzondere Gelegenheidstenue (BGLT). Het BGLT is gebaseerd op het gelegenheidstenue dat in 1985 bij de Koninklijke Landmacht is ingevoerd (GLT85). Ofschoon uitgefaseerd bij de Koninklijke Landmacht is het bij het Militaire Huis nog in gebruik omdat het bij verschillende gelegenheden het meest passende tenue is.

Het BGLT is als volgt samengesteld:

(1) *Voor mannelijke officieren:*

- (a) pet AT, baret Cavalerie/KCT/Lumbl;
- (b) jas BGLT, blauwzwart (model 1985);
- (c) overhemd, lange mouw, wit, GLT;
- (d) stropdas, zwart, GLT;
- (e) broek BGLT, blauwzwart met 30 mm bies in de regiments-korpskleur, voor opperofficieren met de generaalsbies;
- (f) broekriem, zwartleder met geelmetalen gesp, DT;
- (g) sokken, zwart, DT;
- (h) schoenen, zwart DT of zwarte bottines;¹⁾
- (i) handschoenen, wit, GLT.

(2) *Voor vrouwelijke officieren:*

- (a) hoed AT, baret Cavalerie/KCT/Lumbl;
- (b) jas BGLT, blauwzwart (model 1985);
- (c) overhemd, lange mouw, wit, GLT;
- (d) strikje, zwart, GLT;
- (e) stropdas, zwart;
- (f) rok BGLT, blauwzwart;
- (g) broek BGLT, blauwzwart met 30 mm bies in de regiments-korpskleur, voor opperofficieren met de generaalsbies;²⁾
- (h) nylonkousen / panty's, huidkleurig;
- (i) sokken, zwart, DT;
- (j) schoenen, pumpmodel, zwart, DT;
- (k) schoenen, model moccasins, zwart, DT;
- (l) handschoenen, wit, GLT;
- (m) handtas, zwart, GLT.

(3) *Voor officieren van het Korps Rijdende Artillerie:*

- (a) pet model AT, van zwarte stof;
- (b) de zgn. "blauwe" dolman, van zwarte stof met blauwe tressen;
- (c) broek, zwart met gele bies 15 mm;
- (d) giberne van zwart leder voorzien van halfronde goudkleurige knopen.
De gibernetas is voorzien van een monogram gedekt door de Koninklijke kroon, onder het leer angebracht.

(4) *Toevoegingen BGLT:*

- (a) op de kraag van de jas worden de kraagpatten gedragen van het wapen, dienstvak, regiment of korps waartoe de adjudant behoort. In plaats van het wapen, dienstvak, regiment of korpsembleem wordt een goudkleurige metalen monogram gedekt door de Koninklijke kroon gedragen (maat 3);
- (b) aan de rechterschouder wordt door de adjudanten een goudkleurige nestel gedragen, waaraan twee goudkleurige nestelpennen zijn bevestigd;
- (c) de mouwen van de jas hebben opgestikte manchetten in de vorm van een driepuntige accolade voorzien van een bies in de regiments- of korpskleur die vermeld staat op pag 5-2.

¹⁾ *Officieren, stafadjudanten en korpsadjudanten behorende tot het Wapen der Cavalerie, het Korps Veldartillerie en het Korps Rijdende Artillerie mogen zwarte bottines dragen, eventueel voorzien van hakbalsporen.*

²⁾ *vrouwelijke officieren dragen een broek indien een sabel wordt gevoerd*

- e. Overige toevoegingen:
- (1) hakbalsporen: zie hoofdstuk 4;
 - (2) giberne:
 - (a) zie hoofdstuk 4;
 - (b) **adjudanten van Z.M. de Koning:**
 - registratief ingedeeld bij het Wapen der Cavalerie en het Wapen der Artillerie, dragen bij het **GLT** de zwarte giberne met een goudkleurig metalen monogram gedekt door de Koninklijke kroon (maat 4);
 - registratief ingedeeld bij het Wapen der Cavalerie, dragen bij het **CT** de zilveren giberne met een goudkleurig metalen monogram gedekt door de Koninklijke kroon (atilla)(maat 4);
 - registratief ingedeeld bij het Korps Rijdende Artillerie, dragen bij het **CT** de gouden giberne met een zilverkleurig metalen monogram gedekt door de Koninklijke kroon (gouden dolman)(maat 4);
 - registratief ingedeeld bij het Korps Veldartillerie en het Korps Luchtvaartartillerie, dragen bij het **CT** de zwarte giberne met een goudkleurig metalen monogram gedekt door de Koninklijke kroon (maat 4)
 - registratief ingedeeld bij het Korps Rijdende Artillerie, dragen bij het **BGLT** de zwarte giberne voorzien van bolle knoppen en een monogram gedekt door de Koninklijke kroon, onder het leer aangebracht (blauwe dolman)(maat 4)
 - het **BGLT** voor het Wapen der Cavalerie, het Korps Veldartillerie en het Korps Luchtvaartartillerie zie GLT.
 - (c) **adjudanten in buitengewone dienst van Z.M. de Koning:**
 - dragen bij het **GLT** en het **CT** de giberne van het respectievelijke wapen of korps, zonder monogram.
 - (d) **ordonnansofficieren van Z.M. de Koning:**
 - registratief ingedeeld bij het Wapen der Cavalerie en het Wapen der Artillerie, dragen bij het **GLT** de zwarte giberne met een zilverkleurig metalen monogram gedekt door de Koninklijke kroon (maat 4)
 - (3) sabel, sabelkoppel en sabeltas:
 - (a) zie hoofdstuk 4;
 - (b) **adjudanten van Z.M. de Koning:**
 - registratief ingedeeld bij het Wapen der Cavalerie en het Korps Rijdende Artillerie, dragen bij het **GLT** en **BGLT** de zwarte laklederen sabeltas, respectievelijk de zwarte sabeltas met een goudkleurig metalen monogram gedekt door de Koninklijke kroon (maat 5)
 - registratief ingedeeld bij het Wapen der Cavalerie, dragen bij het **CT** de zwarte lak sabeltas met een goudkleurig metalen monogram gedekt door de Koninklijke kroon (atilla)(maat 5)
 - registratief ingedeeld bij het Korps Rijdende Artillerie, dragen bij het **CT** de gouden sabeltas met een goudkleurig metalen monogram gedekt door de Koninklijke kroon (gouden dolman)(maat 5)
 - (c) **adjudanten in buitengewone dienst van Z.M. de Koning:**
 - dragen bij het **GLT** en het **CT** de sabeltas van het respectievelijke wapen of korps, zonder monogram.
 - (d) **ordonnansofficieren van Z.M. de Koning:**
 - registratief ingedeeld bij het Wapen der Cavalerie en het Korps Rijdende Artillerie, dragen bij het **GLT** de zwarte sabeltas met een zilverkleurig metalen monogram gedekt door de Koninklijke kroon (maat 5)
 - (4) oranje koordsjerp/ oranje bandsjerp: zie hoofdstuk 4;
 - (5) voor decoraties, onderscheidingstekens en emblemen: zie hoofdstuk 9.

4. CONCERTTENUE

Het concerttenue wordt gedragen door muzikanten van de Koninklijke Militaire Kapel 'Johan Willem Friso', de Fanfare Bereden Wapens, de regimentsfanfare 'Garde Regiment Grenadiers en Jagers' en het Fanfarekorps van het korps Nationale Reserve.

Het concerttenue is als volgt samengesteld:

a. *Voor mannelijke muzikanten:*

- (1) pet AT;
- (2) jas AT;
- (3) overhemd, lange mouw, wit, GLT;
- (4) vlinderdas, zwart;
- (5) vest AT;
- (6) broek AT met een 30 mm brede ponceaurode bies;
- (7) sokken, zwart;
- (8) schoenen, zwart;
- (9) handschoenen, wit.

b. *Voor vrouwelijke muzikanten:*

- (1) hoed AT;
- (2) jas AT;
- (3) overhemd, lange mouw, wit, AT;
- (4) lavallière, zwart;
- (5) cumberband (in plaats van vest);
- (6) rok AT;
- (7) broek AT met 30 mm brede ponceaurode bies;
- (8) nylonkousen / panty's, zilverkleurig;
- (9) schoenen, pumpmodel, zwart;
- (10) handschoenen, wit.

c. *Toevoegingen:*

Op de onderzijde van de linker mouw wordt door de muzikanten - m.u.v. de dirigent - een lier in geel gedragen en vanaf de rang van adjudant in goud. Bij de Koninklijke Militaire Kapel "Johan Willem Friso" en het Garde Regiment Grenadiers en Jagers geldt dat op beide ondermouwen de gardelissen gedragen worden waarbij de lier daarboven geplaatst wordt.

5. PIPES & DRUMS

De Koninklijke Landmacht kent meerdere vrijwilligersorkesten die militaire muziekformaties uit het verleden uitbeelden. Zij gebruiken daarbij variaties van historische tenues en vallen buiten het bestek van dit voorschrift. De Dutch Military Pipes & Drums "Falcon Guards" van 11 Luchtmobiele Brigade vormt hier een uitzondering op. Zij hebben geen historische precedent en dragen daarom een door de TCKL goedgekeurd tenue bestaande uit:

a. *Voor mannelijke muzikanten:*

- (1) jas DTrij aangepast met bijbehorende emblemen;
- (2) kilt;
- (3) overhemd, lange mouw, groen DT;
- (4) stropdas, groen DT;
- (5) glenn gary met bordeauxrode pluim;
- (6) sporran;
- (7) kousen (hose-tops);
- (8) kwasten (flashes);
- (9) slobkousen (spats);
- (10) schoenen, zwart;

5. DRAAGWIJZE

Adjutant van Z.M. de Koning in het Ceremoniële Tenue (CT)

Ruitertenu

HOOFDSTUK 9

ONDERSCHIEDINGSTEKENS, EMBLEMEN EN DECORATIES

1. ALGEMEEN

In dit hoofdstuk wordt onderscheid gemaakt tussen enerzijds onderscheidingstekens en emblemen en anderzijds decoraties. Het recht tot het dragen van onderscheidingstekens, emblemen en decoraties moet blijken uit de persoonlijke registratieve bescheiden, de registratieve indeling of tewerkstelling van betrokkene.

- a. De Nederlandse onderscheidingstekens en emblemen die gedragen mogen worden, staan vermeld in dit hoofdstuk onder punt 2 t/m 11.
Voor het verkrijgen van draagrecht van niet vermelde onderscheidingstekens en emblemen wordt verwezen naar bijlage II van dit voorschrift.
- b. De buitenlandse emblemen die gedragen mogen worden, staan vermeld in dit hoofdstuk onder punt 12. Voor het verkrijgen van draagrecht van niet vermelde individuele buitenlandse emblemen dient een rekest te worden ingediend bij C-LAS, zie bijlage III van dit voorschrift.
- c. De Minister van Defensie stelt regels ten aanzien van het dragen van decoraties. Van de regeling met betrekking tot decoraties, zoals in dit hoofdstuk is opgenomen, mag niet worden afgeweken anders dan na schriftelijke toestemming van de Minister van Defensie. De Nederlandse decoraties staan vermeld in dit hoofdstuk onder punt 13.
- d. Voor het dragen van een buitenlandse decoratie dient een rekest te worden ingediend bij de Minister van Defensie. Het cluster Decoraties van CDC/DPOD is belast met de uitvoering hiervan.

2. DRAAGWIJZE ONDERSCHIEDINGSTEKENS EN EMBLEMEN PER KLEDINGSTUK

a. Gevechtstenue (GVT):

- (1) er geldt een **draagplicht** voor: (uitzonderingen zie hfd 1 punt 1.d.)
 - (a) het naamlint; boven rechterborstzak
 - (b) de rangonderscheidingstekens;
 - (c) indelingsembleem, indien door de eenheid gevoerd en uitsluitend voor de duur dat de militair bij de eenheid is ingedeeld;
 - (d) mouwembleem NL-driekleur op de bovenzijde van de linkermouw;
- (2) vaardigheidsemblemen worden gedragen op de linker- en rechterborstzak tot een maximum van twee per borstzak. Indien de militair meer dan vier van deze emblemen bezit, is aan hem de keuze welke emblemen hij draagt;
- (3) het Nederlandse parachutistenembleem en het embleem legerluchtwaarnemer wordt gedragen boven de linkerborstzak (maximaal één). Het buitenlands parachutistenembleem/operationele wing wordt gedragen aan de rechterkant boven het naamlint (maximaal één).
- (4) een onderdeelsembleem of een brevetembleem in de legergroene uitvoering wordt gedragen op het klittenband boven de linkerborstzak (maximaal één);
- (5) een gevechtsinsigne of vastgesteld herinneringsembleem wordt gedragen boven het naamlint c.q. buitenlandse / operationele wing (maximaal twee) (naast elkaar).
- (6) het draaginsigne gewonden (DIG) wordt gedragen op de linkerborstzak en de draagspeld groepswaardering op de rechter- of linkerborstzak. Indien de militair een draaginsigne gewonden draagt, mag op de linkerborstzak slechts één vaardigheidsembleem worden gedragen.
- (7) regiments- of korpsnaamlint wordt gedragen op de linkerbovenmouw 2 cm onder de schoudernaad (zie bijlage V)

b. *Dagelijks tenue (DT)*

- (1) er geldt een **draagplicht** voor:
 - (a) het naamplaatje: boven rechterborstzak (jas DT);
 - (b) de rangonderscheidingstekens;
 - (c) indelingsembleem, indien door de eenheid gevoerd en uitsluitend voor de duur dat de militair bij de eenheid is ingedeeld;
 - (d) het mouwembleem van de Koninklijke Landmacht op linkerbovenzijde van de mouw;
 - (e) kraagpatten en kraagemblemen;
 - (f) brevetembleem: boven linkerborstzak (boven batons c.q. parachutistenembleem);
- (2) modeldecoraties en batons worden gedragen boven de linkerborstzak;
- (3) het onderdeelsembleem wordt gedragen op de rechterborstzak (voor plaatsing pag 9-43 punt 10.a);
- (4) vaardigheidsemblemen worden gedragen 1 cm onder het midden van de klep van de linker- en rechterborstzak, tot een maximum van twee per borstzak. Indien de militair meer dan vier van deze emblemen bezit, is aan hem de keuze welke emblemen hij draagt. Indien de militair een onderdeelsembleem draagt, mag onder de klep van de rechterborstzak slechts **één** vaardigheidsembleem worden gedragen;
- (5) het Nederlandse geborduurde parachutistenembleem en het embleem legerluchtwaarnemer wordt gedragen boven de linkerborstzak c.q. de batons (maximaal één). Het buitenlands parachutistenembleem/ operationele wing wordt gedragen aan de rechterkant boven het naamplaatje (maximaal één).
- (6) nestels en koorden worden gedragen aan de schouder (zie punt 4c);
- (7) een gevechtsinsigne of vastgesteld herinneringsembleem wordt gedragen boven het naamplaatje c.q. buitenlandse/ operationele wing (maximaal 2) (naast elkaar);
- (8) het draaginsigne gewonden (DIG) wordt gedragen op de linkerborstzak en de draagspeld groeps- waardering op de rechter- of linkerborstzak. Indien de militair een draaginsigne gewonden draagt, mag onder de klep van de linkerborstzak slechts **één** vaardigheidsembleem worden gedragen.
- (9) een embleem ondermouw kan worden gedragen zowel aan de linker-als aan de rechterondermouw (maximaal 1)

c. *Gelegenheidstenue (GLT)*

zie pt. 2b.

d. *Avondtenue (AT)*

- (1) er geldt een **draagplicht** voor de rangonderscheidingstekens op de jas AT;
- (2) op de jas AT mag worden gedragen:
 - (a) draaginsigne gewonden klein model, gevechtsinsigne klein model, handgebor- duurde kleine uitvoering van brevetemblemen, de operationele wing en vaardigheidsemblemen parachutisten,
 - (b) nestels en (ere)koorden;
 - (c) miniatuurdecoraties.

3. RANGONDERSCHIEDINGSTEKENS

- a. De rangonderscheidingstekens worden met uitzondering van het t-shirt en de parka bilaminaat rechtstreeks op de epaulet of als schuifpassant gedragen. Indien het t-shirt wordt gedragen, wordt het rangonderscheidingsteken aan de broekriem bevestigd. Bij de parka bilaminaat wordt aan de voorzijde één rangonderscheidingsteken gedragen.

Soldaat der 2e klasseSoldaat der 1e klasse

Korporaal

Korporaal (cav, ma)

Korporaal der 1e klasseKorporaal der 1e klasse (cav, ma)Sergeant
Wachtmeester (art, lua)Wachtmeester (cav)/
Sergeant (ma)Sergeant der 1e klasse
Wachtmeester der 1e klasse
(art, lua)Wachtmeester der 1^e klasse (cav)
Sergeant der 1^e klasse (ma)Sergeant-majoor
Opperwachtmeester (art, lua)Opperwachtmeester (cav)
Sergeant-majoor (ma)

Adjutant / Vaandrig /
Kornet (cav, art, lua)

2^e Luitenant

1^e Luitenant

Kapitein/Ritmeester

Majoor

Luitenant-kolonel

Kolonel

Brigade-generaal

Generaal-majoor

Luitenant-generaal

Generaal

b.

Distinctief Z.M. de Koning

Zijne Majesteit de Koning heeft geen formele rang maar is herkenbaar aan het Koninklijk distinctief zoals vastgelegd bij Koninklijk Besluit dd. 24 april 2013 onder nummer 178

4. OVERIGE ONDERSCHIEDINGSTEKENS

a. Functieonderscheidingstekens

De functieonderscheidingstekens geven de specifieke functie van de drager aan.

De functieonderscheidingstekens mogen alléén worden gedragen:

- (1) in combinatie met rangonderscheidingstekens voor de duur dat de militair de specifieke functie vervult of over de vereiste bekwaamheid beschikt t.w.:

Kroon van zilverdraad met groene lauwerkrans

Wordt gedragen door:

- Sergeant-majoor instructeur c.q. opperwachtmeester/adjutant- onderofficierinstructeur die de functie van compagnie-sergeant-majoor respectievelijk eskadrons- of batterij-opperwachtmeester en functie van compagnies adjutant vervult;

Kroon van gouddraad

Wordt gedragen door:

- sergeant-majoor administrateur;

Kroon van zilverdraad

Wordt gedragen door:

- onderofficieren die met goed gevolg het praktijkexamen opleider ECOD hebben afgelegd.

(2) als tijdelijke toevoeging aan het uniform;

de ringkraag van de officier van piket: (voor officieren en onderofficieren behorende tot het Wapen der Cavalerie en het Wapen der Artillerie de zwartlederen giberne).

b. *Waarderingsonderscheidingstekens*

De volgende waarderingsonderscheidingstekens zijn vastgesteld:

- (1) Gouden erekoord met goudkleurige nestelpen, behorende bij de Bronzen Soldaat (linkerschouder jas DT, GLT en AT);
- (2) KL-erekoord, ponceaurood, met goudkleurige nestelpen (linkerschouder jas DT, GLT en AT);
- (3) Indien aan de militair meerdere erekoorden zijn toegekend draagt hij/zij de hoogste in gradatie;
- (4) Draagspeld bij groepswaardering (rechter-of linkerborstzak jas DT en basisjas GVT).

Gouden erekoord
(behorende bij de
Bronzen Soldaat)

Ponceaurood
KL-erekoord

Draagspeld bij
groepswaardering

*niveau 1: bataljonsadjutant en overeenkomstig

*niveau 2: brigade adjutant en overeenkomstig

*niveau 3: stafadjutant boven brigade niveau

c. Nestels en koorden

De volgende nestels en koorden zijn vastgesteld:

- (1) een goudkleurige nestel met goudkleurige nestelpennen voor adjudanten (in buitengewone dienst) van Z.M. de Koning (aan de rechterschouder van de jas DT, GLT, RDT, AT, ATT, BGLT en CT);

- (2) een zilverkleurige nestel met zilverkleurige nestelpennen voor ordonnansofficieren van Z.M. de Koning (aan de rechterschouder van de jas DT, GLT, RDT, AT, ATT, en CT);

- (3) een karmozijnrood-goudkleurige nestel met goudkleurige nestelpennen voor (hoofd)officieren toegevoegd aan de Minister van Defensie en de Staatssecretaris van Defensie, militaire attachés en adjunct-attachés (aan de linkerschouder van de jas DT, GLT, AT en ATT);

- (4) een karmozijnrood-zilverkleurige nestel met zilverkleurige nestelpennen voor (hoofd)officieren toegevoegd aan de Commandant der Strijdkrachten, de Commandant Landstrijdkrachten, Commandant Nederlandse Defensie Academie en Commandant Defensie onderdelen (C-CDS, C-DMO, C-BS) en (hoofd)officieren toegevoegd aan geallieerde militaire autoriteiten (vanaf generaal-majoor), zoals WEU, NATO, VN (aan de linkerschouder van de jas DT, GLT, AT en ATT);

- (5) een goud-nassaus blauwe nestel met goudkleurige nestelpennen voor de krijgsmachtadjudant (aan de linkerschouder van de jas DT, GLT, AT en ATT);

- (6) een goud-nassaus blauwe nestel met zilverkleurige nestelpennen voor de CLAS-adjutant (aan linkerschouder van de jas DT, GLT, AT en ATT);

- (7) een van zwart-groen koord gevlochten commandonestel zonder nestelpennen voor militairen gerechtigd tot het dragen van de groene baret (aan de linkerschouder van de jas DT, GLT, AT en ATT) (conform VS2-1593, zie hoofdstuk 10 punt 2.a.(3))

- (8) het oranje-nassaus blauwe Invasiekoord van het Garderegiment Fuseliers Prinses Irene voor militairen die registratief zijn ingedeeld bij het Garderegiment Fuseliers Prinses Irene (aan de linkerschouder van de jas GVT¹⁾, DT, GLT, AT en ATT. Vrouwelijke militairen dragen het uiteinde van het koord door het bovenste knoopsgat van de jas DT/GLT. Bij het AT wordt het uiteinde van het koord onder de linkerrevers van de jas gedragen;

- 9) het Libanonkoord voor militairen geplaatst op een functie bij 44 Painfbat RI JWF of ingedeeld bij een VN eenheid voor de duur van de uitzending (aan de linkerschouder van de jas GVT¹⁾, DT, GLT, AT en ATT. Vrouwelijke militairen dragen het uiteinde van het koord onder de linkerrevers. Bij het AT wordt het uiteinde van het koord onder de linkerrevers van de jas gedragen.

d. *Bijzondere onderscheidingstekens*

De volgende bijzondere onderscheidingstekens zijn vastgesteld:

- (1) Draaginsigne gewonden (zie CDS aanwijzing A-102 van VS 2-1100).
(Linkerborstzak jas DT, linkerborstzak basisjas GVT,
AT overeenkomstig linkerborstzak, klein model).

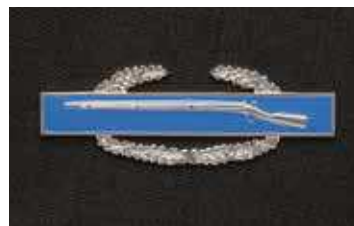

¹⁾ uitsluitend toegestaan voor de duur dat de militair is uitgezonden en te bepalen door de eenheidscommandant

- (2) Gevechtsinsigne (GI)
 (Boven rechterborstzak jas DT/GLT en GVT, waarbij een eventueel ze herinneringseembleem op deze plaats komt te vervallen);
 AT overeenkomstig boven rechterborstzak, klein model (eventueel boven de operationele wing);

- (3) Combat Infantryman Badge (CIB)
 (Boven rechterborstzak jas DT/GLT , waarbij een eventueel ze herinneringseembleem op deze plaats komt te vervallen);

- (4) Combat Medical Badge (CMB)
 (Boven rechterborstzak jas DT/GLT , waarbij een eventueel ze herinneringseembleem op deze plaats komt te vervallen);

- (5) Combat Action Badge (CAB)
 (Boven rechterborstzak jas DT/GLT , waarbij een eventueel ze herinneringseembleem op deze plaats komt te vervallen);

- (6) Operationele wing
 (Boven rechterborstzak jas DT/GLT en GVT, waarbij een eventueel buitenlands parachutistenembleem op deze plaats komt te vervallen);
 AT overeenkomstig boven rechter borstzak, klein model handgeborduurd.

5. KRAAGEMBLEMEN

Kraag- en baretemblemen geven aan bij welk opleidingsinstituut, wapen of dienstvak, regiment of korps de militair is ingedeeld (op de baret en op de kraagpatten van de jas DT/GLT). Opperofficieren (m.u.v. garderegimenten) dragen een langere kraagpat met aan de bovenzijde - afhankelijk van het wapen of dienstvak - een goud- of zilverkleurige geschulpte rand.

Koninklijke
Militaire Academie

Koninklijke
Militaire School

Opleidingscentrum
Initiële Opleiding

Wapen der Infanterie,
algemeen

Garderegiment Grenadiers
en Jagers (grenadiers)
Koninklijke Militaire Kapel

Garderegiment Grenadiers
en Jagers (jagers)

Garderegiment Fuseliers
Prinses Irene

Regiment Van Heutsz

Regiment Stoottroepen
Prins Bernhard

Regiment Johan Willem Friso
en de Johan Willem Friso Kapel

Regiment Infanterie
Oranje Gelderland

Regiment Limburgse Jagers

Korps Commandotroepen

Regiment Huzaren
van Sytzama

Regiment Huzaren
Prins van Oranje

Regiment Huzaren
Prins Alexander

Regiment Huzaren
van Boreel

Korps Veldartillerie

Korps Rijdende Artillerie

Korps Luchtdoelartillerie

Regiment Genietroepen

Regiment Genietroepen
pontonniers (waterbouw)

Regiment Genietroepen
pioniers (gevechtsondersteuning)

Regiment Genietroepen
fortificatiën (constructie)

Regiment Verbindingstroepen

Korps Nationale Reserve

Korps Militaire Administratie

Regiment Bevoorrading-
en Transporttroepen

Regiment Geneeskundige
Troepen

Regiment Technische
Troepen

Dienstvak Militair-
Juridische Dienst

Dienstvak
Technische Staf

Dienstvak Lichamelijke
Oefening en Sport

Dienstvak Militair-
Psychologische en
Sociologische Dienst

Legeraalmoezenier

Legerpredikant

Legerrabbijn

Imam

Pandit

Raadsman

Generaal (voorbeeld)

Adjutant Z.M. de
Koning
(voorbeeld)

6. MOUWEMBLEMEN

a. Algemene emblemen:

- (1) Embleem van de Koninklijke Landmacht, kleur oranje, ingeborduurd op de mouw DT- jas;
- (2) Nationaliteitsembleem voor gevechtsskleding (Nederlandse driekleur);

Embleem
Koninklijke Landmacht

Nationaliteitsembleem
(Nederlandse driekleur)

b. *Indelingseblemen:*

Indelingseblemen zijn vastgesteld voor de navolgende eenheden (brigadeniveau of overeenkomstig), voor de duur dat de militair bij de eenheid is ingedeeld. Indelingseblemen worden zowel op het DT als het GVT gedragen. Het model is in beide gevallen gelijk. Voor het GVT zijn twee versies in gebruik:

- a. Variant indelingsebleem GVT, gekleurd geweven embleem, gebruik in kazernesituatie;
- b. Variant indelingsebleem GVT, geweven embleem in de gedekte kleuren olijfgroen, zwart en/of zandkleur voor gebruik bij tactische en ernstinzet;
- c. Variant indelingsebleem jas DT, gekleurd geborduurd embleem.

1 (GE/NL) Corps

Korps
Commando troepen11 Luchtmobiele
brigade (AASLT)
"7 december"13 Lichte
brigade43 Gemechaniseerde
brigade

OOCL

Opleidings- en
TrainingscommandoStaf
Commando
LandstrijdkrachtenKoninklijke
Militaire Academie

Inspecteur
Generaal Krijgsmacht

Nederlandse troepen
onder bevel van een VN eenheid

DGLC

MATLOGCO

7. PETEMBLEMEN

- a. voor de pet DT/GLT en de hoed DT/GLT een metalen embleem;
 b. voor de pet AT en de hoed AT een geborduurd embleem op een blauwzwarte achtergrond.

Cadetten KMA

Militairen in de rang van soldaat t/m korporaal der eerste klasse

Militairen in de rang van sergeants t/m sergeant-majoor

Militairen met een hogere rang dan sergeant-majoor

8. BREVETEMBLEMEN

- a. De volgende brevetemblem zijn vastgesteld: (Hiervoor geldt een draagplicht voor de jas DT)

Hogere defensie vorming

Hogere militaire vorming*

Hogere technische bekwaamheid

Hogere gedragswetenschappelijke vorming

Hogere economische vorming

Militair juridische vorming

Militair juridisch brevet*

*Deze emblem worden niet meer uitgereikt maar mogen door actief dienende militairen worden gedragen.

Militair geneeskundige
bekwaamheid
goudkleurig: arts

Militair geneeskundige
bekwaamheid
goud/zilverkleurig: dierenarts

Militair geneeskundige
bekwaamheid
zilverkleurig: tandarts

Militair farmaceutische
bekwaamheid

Officier accountant

Hogere bekwaamheid
militaire LO/Sport

Informatici

(oud) militair dirigent, kapelmeester

- 1) zilverkleurig: in bezit van diploma 1e fase HAFABRA
2) goudkleurig: in bezit van diploma 2e fase HAFABRA

- b. Het is niet toegestaan meer dan één brevetembleem op het uniform te dragen. De militair die heeft voldaan aan de eisen voor meerdere hogere brevetten, draagt het brevetembleem dat het meest overeenkomt met de beklede functie, waarbij het HDV-brevet prevaleert.
- c. Buitenlandse brevetemblemen voor hogere militaire of academische vorming mogen slechts worden gedragen (nooit meer dan één) indien de militair ook in het bezit is van het overeenkomstige Nederlandse brevet. Het buitenlandse brevet mag alleen worden gedragen als men ook het Nederlandse brevet draagt. Buitenlandse brevetemblemen worden gedragen aan de rechterkant van de jas DT/GLT, boven het naamplaatje.
- d. *Draagwijze brevetemblemen*
- (1) boven de linkerborstzak op jas GVT
 - (2) boven de linkerborstzak op jas DT/GLT
 - (3) linksboven op de jas AT (handgeborduurde kleine uitvoering)

9. VAARDIGHEIDSEMBLEMEN

a. Algemeen

Vaardigheidselementen geven aan dat de drager een bepaalde militaire vaardigheid beheerst en heeft voldaan aan de eisen die zijn gesteld aan het draagrecht van het betreffende embleem. Wat het draagrecht en de draagduur van de desbetreffende elementen betreft wordt verwezen naar de Regeling Bekwaamheids- en Vaardigheidselementen. Van sommige vaardigheidselementen zijn meerdere uitvoeringen, voor de mogelijkheden zie blz 9-39.

b. De volgende vaardigheidselementen zijn vastgesteld:

Instructeur-parachutespringen

Parachutist A

Parachutist B

Parachutist B vrije val

Parachutist SLS

Pathfinder (NLD)

Parachutist C

Parachutist C-OPS

Parachutist D

UAS operator

Kikvorsman

Duiker

Schipper

Rotsklimmen
werken op hoogte

Instructeur
klimtoren

Instructeur
werken op hoogte

Instructeur
rotsklimmen

GVA duiken

Instructeur GVA duiken

Basisvorm Scherpschutter

Kampioen
Scherpschutter

Schietwedstrijd Harskamp

Buitengewoon geoefend
handgranaat werpen

Vijfkampspeld

Zware
militaire vaardigheid*

Militaire
lichamelijke vaardigheid

Uitmundend motorvoertuig
bestuurder

Militaire 24-uurs rit*

E.H.B.O

Brandweerinsigne

Munitietechnicus

EOV

Algemeen Militair
Verpleegkundige

Verzorgende
IG niveau 3

Verpleegkundige
niveau 4

Verpleegkundige
niveau 5

Apothekersassistent

Doktersassistent

Tandartsassistent

Heli Instructor

Rigger/Marshaller

Landing Point
Commander

Heli Handling Instructor

Landing Point Finder

Individueel functie
bekwaamheidsembleem*

Schuttersembleem
Pistool

Schuttersembleem
Geweer

Schuttersembleem
Lichte Mitrailleur

Sniper

Schutter
lange afstandPantserbestrijdings-
systemenAlgemene
vuursteunsystemenLuchtverdedigings-
systemen

JTAC

Militair ruiterbewijs

Buitengewoon Opsporings
AmbtenaarJungle Warfare
(rechter ondermouw)Meester op
één of meer wapens
(rechter ondermouw)Tambour Maître
(linker ondermouw)Opruimer explosieven
(linker ondermouw)

Leger luchtwaarnemer

E.H.B.O.

Verpleegkundige

De emblemen onder de streep en de emblemen met een * worden niet meer uitgereikt maar mogen door actief dienende militairen worden gedragen.

c. Draagwijze vaardigheidselementen:

	Links boven op jas AT (klein model handgebordeurd)	Boven linkerborstzak jas DT/GLT	Onderklep linker- en rechterborstzak jas DT/GLT	Rechter ondermouw jas DT/GLT	Linker ondermouw jas DT/GLT	Boven linkerborstzak jas GVT	Linker/rechterborstzak jas GVT
Instructeur parachutespringen	X	X				X	
Parachutist A, B, B vrije val, SLS, Pathfinder, C, C-OPS of D	X	X				X	
UAS operator	X	X				X	
Kikvorsman			X				X
Duiker			X				X
Schipper			X				X
Rotsklimmen werken op hoogte			X				X
Instructeur klimtoren			X				X
Instructeur werken op hoogte			X				X
Instructeur rotsklimmen			X				X
GVA duiken			X				X
Instructeur GVA duiken			X				X
Basisvorm scherpschutter			X				X
Kampioen scherpschutter (brons, zilver en goud)			X				X
Schietwedstrijd Harskamp (brons, zilver en goud)			X				X
Buitengewoon geoefend handgranaatwerpen (brons, zilver en goud)			X				X
Vijfkampspeld (brons, zilver en goud)			X				X
Zware militaire vaardigheid*			X				X
Militaire lichamelijke vaardigheid (brons en blauw)			X				X
Uitmundend motorvoertuig bestuurder			X				X
Militaire 24-uurs rit (brons en goud)*			X				X
EHBO			X				X
Brandweerinsigne			X				
Munitietechnicus			X				X
EOV			X				X
AMV en Verzorgende en Verpleegkundige (geel, rood, blauw)			X				X
Apothekers-/dokters-/tandartsassistent			X				X
Radiologische laborant							X
Heli Instructor			X				X
Rigger/Marshaller			X				X
Landing Point Commander			X				X
Heli Handling Instructor			X				X
Landing Point Finder			X				X
Individueel functiebekwaamheidselement*			X				X
Schutter persoonlijk wapen (meerdere uitvoeringen)			X				X
Sniper			X				X
Schutter lange afstand			X				
Bekwaamheidselement voor bemanning van:							
- Pantserbestrijdingssystemen			X				X
- Algemene vuursteunsystemen			X				X
- Luchtverdedigingssystemen			X				X
JTAC			X				X
Militair ruiterbewijs (3 uitvoeringen)			X				X
Buitengewoon Opsporings Ambtenaar			X				X
Jungle Warfare (meerdere uitvoeringen)				X			
Meester op één of meer wapens (meerdere uitvoeringen)				X			
Tambour maître (2 uitvoeringen)					X		
Opruimer explosieven					X		
Leger luchtwaarnemer*	X	X				X	
Verpleegkundige*			X				X

10. ONDERDEELSEMBLEMEN

Het embleem van de eenheid (bataljon/afdeling of zelfstandige compagnie/eskadron/batterij), waarbij de militair is geplaatst, mag worden gedragen:

- op de rechterborstzak van de jas DT: voor mannelijke militairen model borstzakhanger, voor vrouwelijke militairen in speldvorm;
- boven de linkerborstzak van de jas GVT (zwart op groene ondergrond).
- Margrietspeldje: militairen ingedeeld bij 11 Mortiercompagnie Luchtmobiele Brigade (op de rechterborstzak van de jas DT).

Voor het dragen van onderdeelsemblemen is **vóóraf** de toestemming van de Uniformcommissie TCKL vereist. Een verzoek voor het draagrecht dient door tussenkomst van de respectievelijke stafadjudant bij de Uniformcommissie TCKL te worden ingediend. De kosten van aanschaf voor het onderdeelseembleem GVT komen ten laste van het Rijk.

11. HERINNERINGSEMBLEMEN

De onderstaande herinneringsemblemen zijn vastgesteld ter herinnering aan een bepaalde dienstperiode. Er mogen maximaal 2 herinneringsemblemen worden gedragen op het uniform. Deze dienen naast elkaar boven het naamplaatje c.q. buitenlandse/ operationele wing bevestigd te worden.

De navolgende herinneringsemblemen zijn vastgesteld:

- Herinneringseembleem Commando (boven rechterborstzak op jas GVT en de jas DT/GLT)¹⁾;
- Herinneringseembleem Luchtmobiele brigade (boven rechterborstzak op jas GVT en de jas DT/GLT)¹⁾;
- Herinneringseembleem Milva, (boven rechterborstzak op jas GVT en rechtsboven op de jas DT/GLT);
- Herinneringseembleem Dutchbat III, (rechtsboven op de jas DT/GLT);
- Herinneringseembleem Compagnie in de West (rechtsboven op de jas DT/GLT);
- Herinneringseembleem Korps Mariniers (rechtsboven op de jas DT/GLT);
- Herinneringseembleem draaginsigne Nobelprijs VN-militairen (rechtsboven op de jas DT/GLT);
- Herinneringseembleem Brigade Speciale Beveiligingsopdrachten (BSB) (rechtsboven op de jas DT/GLT).

Herinneringseembleem
Commando

Herinneringseembleem
Luchtmobiele brigade

Herinneringseembleem
Milva

Herinneringseembleem
Dutchbat III

Herinneringseembleem
Compagnie in de West

Herinneringseembleem
Korps Mariniers

Herinneringseembleem
draaginsigne Nobelprijs
VN-militairen

Herinneringseembleem
Brigade Speciale
Beveiligingsopdrachten

¹⁾ Uitsluitend voor die militairen die de rode/groene baret behaald hebben en geplaatst zijn bij een onderdeel buiten het Lumbl/KCT

12. BUITENLANDSE EMBLEMEN

De in dit voorschrift genoemde **buitenlandse** emblemen van de onderstaande categorie mogen worden gedragen op het DT/GLT.

Toegestane buitenlandse emblemen

- Vaardigheidseblemen:
(linker- en rechterkant van het uniform onder de klep van de borstzak)	- Deutsches Leistungsabzeichen im Truppendienst - Heeresbergführer - Pathfinder - Einzelkämpfer - Cordelet rouge (3x) - Koudweertraining - Toxic Agent Training - American Rifle
- Parachutistenemblemen:
(rechterkant van het uniform boven het naamplaatje)	- Militair parachutistenembleem van één van de lidstaten van de NAVO
- Indelingseblemen:	- Militairen geplaatst bij Internationale eenheden zijn gerechtigd om het aldaar geldende en verstrekte embleem te dragen, voor de duur dat de militair bij de eenheid is geplaatst.
- Herinneringseblemen:
(rechterkant van het uniform boven het naamplaatje c.q. buitenlandse/operationele wing)	- Embleem ULTIMA, opleiding tot Command Sergeant Major aan de United States Army Sergeant Major Academy (USASMA). - Academy of Health Sciences
- Brevetemblemen:
(rechterkant van het uniform boven het naamplaatje)	- Zie blz 9 -31.

Noot:

Voor het dragen van hierboven niet vermelde buitenlandse emblemen wordt verwezen naar bijlage III van dit voorschrift. Voor buitenlandse decoraties (medailles, halskruis etc) zie bladzijde 9 - 47, 13.a.

Deutsches Leistungsabzeichen im Truppendienst (DEU)

Heeresbergführer (DEU)

Pathfinder (USA)

Einzelkämpfer (DEU)

Hulponderrichter (BEL)

Onderrichter (BEL)

Voorklimmer (BEL)

Koudweertaining (NOR)

USASMA (USA)

Toxic Agent Training (USA)

American Rifle (USA)
(Sharpshooter en expert)

Academy of Health
Sciences (USA)

13. DECORATIES

a. Algemeen

In deze paragraaf worden de decoraties beschreven die door militairen van de KL kunnen worden gedragen. Voor informatie over decoraties die in deze paragraaf niet voorkomen, kunnen militairen van de KL zich richten tot de sectie Onderscheidingen van het Ministerie van Defensie. Voor het dragen van buitenlandse decoraties is de toestemming vereist van de Minister van Defensie.

Deze toestemming dient te worden aangevraagd door middel van een rekest (in te dienen bij het Cluster Decoraties van CDC/DPOD).

b. Betekenis van enige termen:

(1) decoratie /onderscheiding ¹⁾	- De versierselen behorende bij een ridderorde of een der overige militaire en civiele onderscheidingen;
(2) modelversierselen	- De versierselen zoals statutair voorgeschreven, het (orde)kruis of de (ere)medaille hangend aan of bevestigd op het lint;
(3) halskruis	- Het versiersel van een ridderorde aan een lint om de hals gedragen. Ook wel cravatte of "en sautoir" genoemd.
(4) modeldecoraties	- in afwijking van bepaalde statuten dragen militairen, tenzij het een grootkruis, grootofficier dan wel commandeur betreft, de versierselen militair opgemaakt, d.w.z. de (orde)kruizen en (ere)medailles niet hangend aan het lint maar op het lint bevestigd;
(5) miniatuurdecoraties	- sterk verkleinde uitvoeringen van de modeldecoraties
(6) baton	- een strook van het bij de decoratie behorende lint, welke door middel van een metalen kern is verstevigd;
(7) rozet	- een knoop in de kleuren van het ordelint, welke op het lint van de klein modeldecoratie en de baton wordt gedragen;
(8) barrette	- een rozet op een stukje galon van goud, halfgoud/half zilver dan wel zilver dat op het lint van de klein-modeldecoratie en de baton wordt gedragen;
(9) gespe	- een metalen versiersel op het lint en de baton, oorspronkelijk bedoeld voor deelname aan bijzondere krijgsverrichtingen.
(10) decoratiegespe	- een metalen plaat waarop meerdere onderscheidingen worden opgemaakt (model- miniatuurdecoraties)

c. Modelversierselen en decoraties:

- een modelversiersel wordt – met uitzondering van die voor een grootkruis, grootofficier, commandeur en standaard- en vaandeldrager uitgerust met bandelier – militair gedragen op de linkerborst op het DT waarbij de bovenzijde van het lint 1 cm boven de naad van de borstzakklep hangt, en het midden van de decoratie(s) gelijk is met het midden van de borstzakklep, op het GLT op overeenkomstige hoogte; bij twee of meer modeldecoraties gedragen, dienen deze te zijn bevestigd aan de decoratiegespe; de decoraties mogen elkaar gedeeltelijk bedekken, maar het / de meest rechts gedragen kruis/medaille (aan de zijde van de jassluiting) dient als de belangrijkste, geheel onbedekt te blijven;
- decoraties worden niet gedragen op het GVT en overkleding; indien bij een plechtigheid een decoratie wordt uitgereikt is het de gedecoreerde toegestaan, uitsluitend op die dag, deze decoratie op het GVT te dragen;
- bij de graad van officier in een ridderorde is het lint van de modeldecoratie voorzien van een rozet;

¹⁾ teneinde verwarring te voorkomen met de militaire onderscheidingstekens zoals beschreven in dit hoofdstuk wordt de term "decoratie" gebruikt.

- op het uniform mag maar één rij modeldecoraties worden gedragen (op okselhoogte), ongeacht het aantal decoraties dat de militair gerechtigd is te dragen; deze rij mag niet langer zijn dan de afstand tussen linkerschoudernaad en de uiterste rand van het linker uniformpand waarbij de eerste decoraties zonodig de revers overlappen;
- indien het aantal decoraties te groot is om op één rij te worden gedragen, dient de militair zich tot het dragen van een kleiner aantal te beperken (circa 12); in dit kleiner aantal dienen in elk geval de door of vanwege Z.M. de Koning verleende decoraties te zijn opgenomen;
- worden er meerdere onderscheidingen gedragen, dan dienen deze te worden opge- maakt op een decoratiegesp, op één rij naast elkaar, in de correcte volgorde waarbij de onderkant van kruizen en medailles op gelijke hoogte zijn bevestigd;
- indien een giberne of nestels worden gedragen, dan zijn deze over de model- decoraties, c.q. over het lint van een grootkruis heen bevestigd.

d. *Miniatuurdecoraties:*

- miniatuurdecoraties moeten een getrouw beeld geven van de decoraties waarop zij betrekking hebben, zij worden aaneengesloten gedragen op het GKT, CT, GLT (als alternatief AT) en het AT; de miniatuurdecoraties worden op dezelfde wijze gedragen als is voorgeschreven voor modeldecoraties, op okselhoogte. De decoratiegesp wordt eveneens op dezelfde wijze gedragen als is voorgeschreven voor modeldecoraties; op het AT mag de decoratiegesp de linkerrevers gedeeltelijk overlappen;
- voor ridders-grootkruis, grootofficieren, commandeurs en officieren in een ridderorde is het lint van het miniatuurversiersel voorzien van een rozet, voor ridders-grootkruis een goudgalon, voor de grootofficier aan de zijde van de linkerschouder een goudgalon en aan de andere zijde een zilvergalon en voor de commandeur een zilvergalon.

e. *Batons:*

- het lint van een decoratie in de vorm van een baton wordt gedragen op de linkerborst; het midden van de baton geplaatst zonder tussenruimte boven het midden van de linkerborstzak of overeenkomstige hoogte (vrouwelijke militairen); de batons mogen niet door de revers van het uniform worden bedekt en het midden van de rijen batons worden altijd geplaatst vanuit het midden van de borstzak;
- de klassen van een ridderorde worden op batons aangeduid op de wijze als hiervoor vermeld onder miniatuurversierselen;
- meerdere batons worden in aaneengesloten rijen (van maximaal vier batons) zonder onderlinge tussenruimte op de hierna aangegeven wijze aangebracht:

2 batons : a b

3 batons : a b c

4 batons : a b c d

5 batons : a b
 c d e

6 batons : a b c of a b
 d e f c d e f

7 batons : a b c
 d e f g

enzovoorts (de letters in de voorbeelden geven de rangorde aan)

- Elke baton is 27 mm breed en 11 mm hoog, met dien verstande dat de batons van het Oorlogsherinneringskruis en het Ereteken voor Orde en Vrede, indien op die batons meer dan twee sterren worden gedragen, 39 mm breed zijn;
- De batons moeten een getrouw beeld geven van de decoratie waarop zij betrekking hebben en dienen der halve te zijn voorzien van de sterren, cijfers of andere tekenen. Indien een baton moet zijn voorzien van een verkleind model van de betreffende decoratie, van een cijfer of een ander teken, dient de verticale middellijn daarvan ten minste 5 en ten hoogste 9 mm te bedragen.
- Het is niet toegestaan andere dan hieronder opgesomde decoraties (batons) op het uniform te dragen behoudens met toestemming van de Minister van Defensie.
- Dit geldt evenzeer voor het dragen van buitenlandse decoraties. Ook hier is de toestemming van de Minister van Defensie vereist. De toestemming wordt aangevraagd door middel van een rekest, gericht aan het cluster Decoraties van CDC/DPOD. Het rekestformulier is op de site van dit cluster te vinden.

f. *Gespen*

Indien de militair een decoratie draagt, bij welke hem meer dan één gesp is toegekend, dienen de gespen van beneden naar boven op het lint te zijn bevestigd in de volgorde waarin ze zijn verkregen met een maximum van vier gespen per lint.

g. *Limitatieve opsomming en volgorde van de Nederlandse decoraties en batons die op het uniform mogen worden gedragen:*

1. Militaire Willems-Orde
2. Eerepenning voor Menschlievend Hulpbetoon (in goud)
3. Orde van de Nederlandse Leeuw
4. Orde van Oranje-Nassau
5. Huisorden van Oranje
 - De Huisorde
 - Kruis van Trouw en Verdienste van de Huisorde van Oranje
 - Eremedaille voor Voortvarendheid en Vernuft
 - Eremedaille voor Kunst en Wetenschap
 - Kroonorde
6. Bronzen Leeuw
7. Bronzen Kruis
8. Kruis van Verdienste
9. Vliegerkruis
10. Eerepenning voor Menschlievend Hulpbetoon (in zilver en brons)
11. Eerepenning voor Verdiensten jegens Openbare Verzamelingen (Museumpenning)
12. De Ruytermedaille
13. Medaille van het Nederlandsche Roode Kruis (Regeringsmedaille)
14. Ereteken voor Verdienste (in goud, zilver en brons)
15. Verzetshedenkingskruis
16. Kruis voor Recht en Vrijheid (met de gesp "Korea 1950")
17. Herinneringsmedaille VN-Vredesoperaties (eventueel met gesp "Libanon 1979" of het herinneringsteken voor bijzondere missies)
18. Herinneringsmedaille Multinationale Vredesoperaties (eventueel met de gespen "Sinai" en "Golf" of het herinneringsteken voor bijzondere missies)
19. Herinneringsmedaille Internationale Missies
20. Herinneringsmedaille voor Humanitaire Hulpverlening bij Rampen (met de gespen "Tunesië 1969/1970", "Soedan 1974", "Rwanda 1994", "Albanië 1999", "Tsunami 2004" en "Pakistan 2005".
21. Kosovo-medaille
22. Onderscheidingsteken voor Langdurige Dienst als officier (Officierskruis) met het romeinse cijfer XV of hoger, vormende een veelvoud van vijf
23. Onderscheidingsteken voor Langdurige en Trouwe Dienst (Trouwe Dienst Medaille) (voor vrijwillig dienende militairen beneden de rang van tweede-luitenant):
 - a. de bronzen medaille voor 12-jarige dienst;

- b. de zilveren medaille voor 24-jarige dienst;
- c. de gouden medaille voor 36-jarige dienst.
- 24. Vrijwilligersmedaille Openbare Orde en Veiligheid, eventueel met een jaarteken dragende het getal XV of een hoger getal vormende een veelvoud van vijf
- 25. Herinneringsmedaille 1962 (25-jarig huwelijk van H.M. Koningin Juliana met Z.K.H. Prins Bernard der Nederlanden op 7 januari 1962)
- 26. Huwelijksmedaille 1966 (huwelijk van H.K.H. Prinses Beatrix en Z.K.H. Prins Claus op 10 maart 1966)
- 27. Inhuldigingsmedaille 1980 (inhuldiging van H.M. Koningin Beatrix op 30 april 1980)
- 28. Medaille Bezoek Nederlandse Antillen 1980 (H.M. Koningin Beatrix en Z.K.H. Prins Claus)
- 29. Huwelijksmedaille 2002 (huwelijk van Z.K.H. Prins Willem-Alexander en H.K.H. Prinses Maxima op 2 februari 2002)
- 30. Inhuldigingsmedaille 2013 (inhuldiging van Z.M. Koning Willem-Alexander op 30 april 2013)
- 31. Herinneringsmedaille bezoek in 2013 aan het Caribisch deel van het Koninkrijk (Z.M. Koning Willem-Alexander en H.M. Koningin Maxima)
- 32. Herinneringsmedaille Buitenlandse Bezoeken
- 33. Marinemedaille
- 34. Landmachtmedaille
- 35. Marechausseemedaille
- 36. Luchtmachtmedaille
- 37. Herinneringsmedaille Vrijwillige Politie 1948–1998
- 38. Souvereine Militaire Hospitaal Orde van Sint Jan van Jeruzalem van Rhodos en van Malta
- 39. Johanniter Orde in Nederland
- 40. Ridderlijk Duitse Orde, Balije van Utrecht
- 41. Zilveren Anjer
- 42. Orde van de Gouden Ark
- 43. Medaille van het Carnegie Heldenfonds
- 44. Kruis van Verdienste van het Nederlandse Rode Kruis
- 45. Medaille van Verdienste van het Nederlandse Rode Kruis
- 46. Medaille van de Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Luchtvaart
- 47. Prins Mauritsmedaille van de Koninklijke Nederlandse Vereniging “Ons Leger”
- 48. Medaille voor Bijzondere Verdiensten van de Koninklijke Nederlandse Vereniging “Onze Luchtmacht”
- 49. Medaille voor 10 jaar Trouwe Dienst (Nederlandse Rode Kruis), eventueel met jaarteken dragende het getal XX of een getal vormende een meervoud van tien
- 50. Kruis van de Koninklijke Nederlandse Bond voor Lichamelijke Opvoeding voor betoonde marsvaardigheid (Vierdaagsekruis)
- 51. Nationale Sportmedaille NOC*NSF
- 52. Nationale Vijfkampkruis NOC*NSF (bij vijfkamp met paardrijden, baton met zilveren lauwerkrans)
- 53. Kruis van de Koninklijke Vereniging van Nederlandse Reserve-Officieren (KVNRO), voor het voldoen aan de eisen voor de Tweedaagse Militaire Prestatietocht (TMPT-kruis). In het geval er bovendien sprake is van een bijzondere verdienste t.o.v. de KVNRO wordt een zilveren lauwerkrans op het lint van het kruis bevestigd
- 54. Elfstedenkruis

“Na deze Nederlandse decoraties worden in volgorde gedragen, de decoraties van internationale organisaties

- 55. Verenigde Naties (VN)
- 56. Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO)
- 57. West-Europese Unie (WEU)
- 58. Multinational Force & Observers (MFO)
- 59. Europese Gemeenschap (EG)
- 60. Europese Unie (EU)
- 61. Baltic Air Policing-Medal

Buitenlandse onderscheidingen worden in de volgorde van de graden van hoog naar laag gedragen. Bij gelijke graad op alfabetische volgorde van de Franse benamingen van land. Bij meerdere onderscheidingen van één land dient de daar gebruikelijke draagvolgorde te worden aangehouden.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

HOOFDSTUK 10

HOOFDDEKSELS, SJERPEN, SABELS EN TOEBEHOREN

1. ALGEMEEN

- a. Militairen van de Koninklijke Landmacht dragen bij het uniform buiten gebouwen een hoofddeksel.
- b. In troepenverband kan de commandant bepalen dat het hoofddeksel wordt afgezet (bij voorbeeld tijdens een mars, bij sportbeoefening e.d.).
- c. Buiten troepenverband in het openbaar kan het hoofddeksel worden afgezet:
 - (1) in openbare gelegenheden van recreatieve aard (theater, bioscoop, sporthal, restaurant e.d.);
 - (2) op een recreatieterrein (sportveld, zwembad e.d.);
 - (3) in openbare middelen van vervoer, alsmede in personenvoertuigen buiten het kazerneterrein.
- d. Het is toegestaan in militaire voertuigen, inbegrepen autobussen en combi's, buiten het kazerneterrein het hoofddeksel af te zetten, tenzij de commandant anders bepaalt.
- e. Tijdens het bijwonen van een kerkdienst, een gebed bij een begrafenis of een dodenherdenking wordt het hoofddeksel afgezet. Dit geldt niet voor Joodse militairen en militairen die deel uitmaken van een (gewapend) militair geleide. Indien de pet / hoed DT / GLT wordt afgenomen, dan wordt deze onder de linkerarm gedragen met het embleem naar de voorzijde van het lichaam en de bol naar de arm gekeerd. Tijdens het bijwonen van een religieuze eredienst, richten militairen zich ten aanzien van het dragen of afzetten van het hoofddeksel, naar de desbetreffende gebruiken.
- f. Bij dienst of op plaatsen waar(bij) het hoofddeksel wordt afgezet kan de baret / kwartier muts – met het embleem naar voren – onder de linker epaulet worden gedragen.

2. ONDERVERDELING

- a. *Baret en kwartiermuts*
 - (1) de baret wordt gedragen met de baretrand horizontaal, aan de voorzijde het hoofd haar volledig bedekkend, ongeveer een vingerdikte boven de lijn van de wenkbrauwen. De linkerrand van het baretembleem dient zich boven het midden van het linkeroog te bevinden. De bol van de baret wordt naar het rechteroor getrokken;
 - (2) de zwarte baret wordt gedragen door de militair die registratief is ingedeeld bij het Wapen der Cavalerie/op een functie geplaatst bij een Cavalerie-eenheid;
 - (3) de groene baret wordt gedragen door de militair die volledig geoefend is in commandodiensten en registratief is ingedeeld bij het Nederlandse Korps Commandotroepen en/of op een functie geplaatst is bij Korps Commandotroepen¹⁾;
 - (4) de bordeauxrode baret wordt gedragen door de militair die volledig is opgeleid als luchtmobiele militair en geplaatst is:
 - (a) op een functie binnen 11 Luchtmobiele Brigade (LMB) of
 - (b) op een functie waarin men betrokken is bij de opleiding van personeel dat bestemd is voor-, dan wel afkomstig is van 11 LMB, te bepalen door C-11 LMB of
 - (c) als onderofficier in een instructeursfunctie of als pelotonscommandant op de KMA, KMS of bij één van schoolbataljons, te bepalen door C-11 LMB of
 - (d) als de militair geplaatst is op een functie buiten de in sub a t/m c genoemde categorieën, welke een bijzonder representatief karakter heeft voor 11 LMB, te bepalen door commandant 11 LMB, C-11 LMB verleent deze individuele toestemming schriftelijk en voor de duur van deze speciale functievervulling.
 - (e) C-11 Luchtmobiele Brigade draagt, indien niet Luchtmobiel opgeleid, voor de duur van zijn functievervulling de bordeauxrode baret

1) Gedetailleerde regelingen omtrent draagrecht, ontneming en tijdelijke ontneming van het draagrecht van de groene baret staan vermeld in de VS-1100 order nr. 57.7/1

- (5) de kwartiermuts wordt gedragen door de militair die registratief is ingedeeld bij het Korps Rijdende Artillerie (KRA)/op een functie geplaatst bij het KRA;
- (6) de donkerblauwe baret met baretembleem wordt gedragen door de militair geplaatst op een functie bij HRF HQ 1 GNC, StSptBn en CISBn;
- (7) alle overige militairen dragen de petrolkleurige baret, ('KL baret algemeen').

b. *Pet DT / GLT - Hoed DT / GLT (de pet/hoed is facultatief en wordt niet standaard verstrekt, m.u.v. bepaalde functionarissen)*

- (1) Facultatief wil in dit verband zeggen dat buiten troepenverband (zie punt 4) de militair de pet/hoed mag dragen, aanschaf is in dat geval op eigen kosten. Uitsluitend indien benodigd voor de functie wordt de pet/hoed van rijkswege verstrekt;
- (2) Indien Opperofficieren de pet DT/GLT (voor vrouwelijke opperofficieren de hoed DT/GLT) dragen is dit in de uitvoering met een ponceaurode¹⁾ band.
De opperofficieren die registratief zijn ingedeeld bij het Wapen der Cavalerie, KRA en KCT en opperofficieren van lumbl of 1 GNC dragen de baret c.q. kwartiermuts. Bij officiële (interservice) gelegenheden²⁾ en openbare herdenkingen dient de pet DT/GLT gedragen te worden. Bij overige gelegenheden mogen opperofficieren naar eigen inzicht de pet DT/GLT of de baret dragen bij het DT, trui DT en zomertenuue;
- (3) De pet DT/GLT wordt gedragen bij het GLT met uitzondering van militairen die gerechtigd zijn tot het dragen van een afwijkend hoofddeksel, zoals de groene baret (KCT), bordeauxrode baret (lumbl), zwarte baret (CAV), baret 1GNC en kwartiermuts (KRA);
- (4) Bij diensten in troepenverband draagt de gehele eenheid, ongeacht rang, de baret of kwartiermuts;
- (5) Adjudanten van Z.M. de Koning die niet registratief zijn ingedeeld bij het Wapen der Cavalerie en het Korps Rijdende Artillerie dragen bij het DT de pet DT/GLT;
- (6) Het dragen van de pet DT / GLT bij het DT is toegestaan.

c. *Pet AT/Hoed AT*

De pet AT/hoed AT, bordeauxrode (lumbl) of groene baret (KCT) wordt gedragen bij het AT.

d. *Pet zomer woodland*

De pet zomer, woodland mag bij bepaalde diensten bij het GVT worden gedragen.

3. **BARET VERENIGDE NATIES**

De lichtblauwe VN-baret met VN-embleem wordt gedragen door alle militairen in de volgende gevallen:

- (1) de militair is opgeleid voor een optreden in VN-verband en uitzendgereed; de commandant die verantwoordelijk is voor de opleiding, bepaalt het moment waarop de militairen aan het einde van de opleiding uitzendgereed zijn; als sprake is van een wachtperiode na de afronding van de opleiding tot het moment van uitzending, mag de VN-baret niet worden gedragen;
- (2) gedurende de uitzending in VN-verband, inbegrepen verlofperioden;
- (3) gedurende de thuisreis en bij de ter zake doende medaille-uitreiking na afloop van de uitzending;
- (4) tijdens een herdenkingsplechtigheid voor gevallen slachtoffers waaraan in VN-verband is deelgenomen;
- (5) tijdens herdenking en reünie.

4. **BARET OVERIGE INSTANTIES EN ORGANISATIES**

Voor het draagrecht van baretten van overige instanties en organisaties, dient vooraf toestemming gevraagd te worden aan C-LAS en gelden dezelfde regels als gesteld in punt 3.

1) karmozijnrood voor de technische staf

2) Als officiële (interservice) gelegenheden worden aangemerkt die gelegenheden als genoemd in bijlage I punt 2 "Tenueoverzicht per gelegenheid" tenzij bij order of uitnodiging anders bepaald.

5. SJERPEN

Offieren dragen bij het DT/GLT, indien gewapend met sabel, een sjerp.

Er wordt onderscheid gemaakt in band-en koordsjerp.

De oranje koordsjerp wordt gedragen door officieren van het Wapen der Cavalerie en het Korps Rijdende Artillerie met de kwasten aan de rechtervoorzijde van de jas DT/GLT.

De oranje bandsjerp wordt gedragen door officieren van de overige wapens en dienstvakken van de Koninklijke Landmacht met de kwasten aan de linkervoorzijde van de jas DT/GLT. (zie 4.2 en foto 4.7)

6. SABELS

Bij het DT/GLT worden diverse sabels gedragen vanaf de rang van adjudant-onderofficier bij diverse ceremoniële gelegenheden en diensten, voor officieren altijd in combinatie met de sjerpen. (zie 4.2 en foto 4.7)

7. GIBERNES

Officieren alsmede adjudant-onderofficier van het Wapen der Cavalerie en het Wapen der Artillerie zijn gerechtigd tot het dragen van de zwarte giberne bij het GLT. (zie 4.2 en foto 4.7)

8. SABELTASSEN

Bij de sabel wordt de zwarte sabeltas gedragen door degene die behoren tot Wapen der Cavalerie en het Korps Rijdende Artillerie. (zie 4.2 en foto 4.7)

9. UITVOERINGEN

Militairen in de rang van; soldaat t/m korporaal eerste klasse

Militairen in de rang van; sergeant/wachtmeester t/m sergeant-majoor/opperwachtmeester

Militairen in de rang van; adjudant t/m kapitein

Militairen in de rang van; majoor t/m kolonel

Militairen in de rang van; brigade-generaal t/m generaal

Voorbeeld van overige hoofddeckels

Baret petrolgroen

Kwartiermuts KRA (officier)

HOOFDSTUK 11

OVERIGE KLEDING, TOEVOEGINGEN, VERGUNNINGEN EN VERBODEN

1. ALGEMEEN

In dit hoofdstuk zijn tenuebepalingen opgenomen, die niet in een ander hoofdstuk zijn ondergebracht.

2. OVERIGE KLEDING

Naast het GVT, DT, GLT, AT en de tropenkleding bestaan aanvullende kledingstukken die door de KL worden verstrekt en derhalve mogen worden gedragen zoals:

- a. "Out of Area"- bij uitzendingen naar het buitenland wordt door de KL in bijzondere gevallen het kledingpakket aangevuld. Deze kledingstukken mogen uitsluitend worden gedragen tijdens de zgn. uitzendperiode.
De eenheidscommandant van een te formeren eenheid voor operationele inzet bepaalt in het voorbereidingstraject een datum met ingang waarvan de geformeerde eenheid Out of Area kleding draagt.
Het betreft:
 - het koudweer-kledingpakket;
 - het woestijn-kledingpakket;
 - het jungle-kledingpakket.
- b. sportkleding (parka GVT en overall met laarzen GVT toegestaan);
- c. werkkleding, zoals overalls, stofjassen en dergelijke;
- d. wit kledingpakket voor geneeskundig personeel.
- e. LO/Sportorganisatie KL beschikt over functionele kleding. Zowel het assortiment als de specifieke bepalingen staan beschreven in de vaste orders van de LO/Sportorganisatie KL.
- f. regiments- en korpsnaamlinten: het is toegestaan als toevoeging op de verschillende vormen van het gevechtstenu (m.u.v. de jas bilaminaat) een regiments- en korpsnaamlint te dragen op de bovenzijde van de linkermouw. De officiële benamingen van de korpsen/regimenten op het naamlint zijn vastgesteld door Commandant Landstrijdkrachten (zie blz 11-3).

3. TOEVOEGINGEN

- a. Militairen die de functie vervullen van compagniessergeant-majoor / adjudant, eskadrons-opperwachtmeester of batterijopperwachtmeester/adjudant zijn gerechtigd de bij deze functie behorende zwart houten stok met zilveren kopeind te dragen. Zie afbeelding 1. (blz 11-5)

Militairen die de functie vervullen van bataljons-afdelingsadjudant, KMS adjudant alsmede de compagniesadjudanten van de herstelcompagniën zijn gerechtigd de bij deze functie behorende zwart houten stok met gouden kopeind te dragen. Zie afbeelding 2. (blz 11-5)

Militairen die de functie vervullen van regiment- of korpsadjudant zijn gerechtigd de bij deze functie behorende zwart houten stok met verbrede metalen goud- of zilveren kopeind te dragen (afhankelijk kleur baretembleem)(m.u.v. garderegiment Fuseliers). Zie afbeelding 3 en 4. (blz 11-5)

Militairen die de functie vervullen van brigadeadjudant, KMA adjudant (kasteeladjudant) zijn gerechtigd de bij deze functie behorende zwart houten stok met een goudkleurige koninklijke kroon op het kopeind te dragen. Zie afbeelding 5. (blz 11-5)

- b. De halsdoek danwel regiments-/ korpssjaal, wordt gedragen op het GVT, te bepalen door de commandant.
- c. De witte anjer wordt gedragen op de linkerrevers van de jas DT/GLT en op de jas GVT op borsthoogte aan de linkerzijde, doch alleen op de Nederlandse Veteranendag.
- d. De rouwarmband, met een breedte van 7,5 cm, wordt gedragen om de linkerbovenarm van de jas DT/GLT, zodanig dat de Nederlandse leeuw en het opschrift Je Maintiendrai niet worden bedekt.

4. VERGUNNINGEN

a. *Buitenland*

Militairen die niet voor de uitoefening van hun dienst in het buitenland verblijven, dienen de C-LAS om toestemming te verzoeken het uniform te dragen.

b. *Privé-motorkleding*

Het is toegestaan een militair tenue te combineren met privé-motorkleding wanneer men een privémotor, scooter of bromfiets bestuurt of als passagier meerijdt.

5. VERBODEN

a. Het is verboden het uniform te dragen indien:

- (1) een civiele nevenfunctie wordt uitgeoefend;
- (2) wordt deelgenomen aan een betoging, tenzij deze in Nederland plaatsvindt en uitsluitend tot onderwerp heeft de voor de militairen geldende arbeidsvoorwaarden;
- (3) het dragen van het uniform de Koninklijke Landmacht in diskrediet brengt.

b. Het is niet toegestaan burgerkleding of burgeruitrusting zichtbaar met militaire kleding te combineren. Voor uitzonderingen: zie pt. 4b.

c. Het is niet toegestaan onderkleding (bijvoorbeeld bontvoering) als “buitenste laag” te dragen.

d. *Veteranenspeld*

In het kader van erkenning en waardering werd aan een veteraan - voor de definitie aanpassing - bij het verlaten van de dienst, mits uitzendervaring, de Veteranenspeld uitgereikt. Tegenwoordig wordt de veteranenspeld na de 1e uitzending uitgereikt. De Veteranenspeld is primair bedoeld om de veteraan herkenbaar te laten zijn als hij of zij in een anoniem civiel tenue loopt. De Veteranenspeld is dan ook geen onderscheiding (daarvoor heeft men de herinneringsmedaille in diverse vormen ontvangen) maar een versiersel dat de status van de drager/draagster weergeeft als deze niet als veteraan herkenbaar is door een andere uitmonstering zoals tenue of onderscheiding. In geval men het uniform draagt valt dit altijd onder de werking van het tenuenvoorschrift en hiervoor is defensiebreed bepaald dat hierop niet de Veteranenspeld wordt gedragen, met als motivering dat de Veteranenspeld juist bedoeld is voor die situaties waarin men niet als uitgezonden (oud) - militair herkenbaar is. Het is derhalve niet toegestaan voor oud militairen de Veteranenspeld op het DT te dragen. Het bovenstaande is een defensiebreed afgestemd standpunt.

6. UITVOERINGEN

Afbeelding 1

Afbeelding 2

Afbeelding 3

Afbeelding 4

Afbeelding 5

Witte anjer

Rouwband

Desert basis

Jungletenue met parka

BIJLAGE I**1. INTERSERVICESTAAT TENUEN**

Deze Interservicestaat tenuen is afkomstig uit DP20-10, hoofdstuk 6. Voor de meest actuele versie raadpleeg Intranet. De versie in dit genoemde DP prevaleert boven de onderstaande tekst.

Hieronder vindt u een aantal algemene aanduidingen van tenuen welke voor alle krijgsmachtdelen gelden.

Met behulp van de bijbehorende vertaling per krijgsmachtdeel kunnen op uitnodigingen e.d. meestal 3 tekens volstaan om ondubbelzinnig het gewenste tenue aan te geven.

<i>Algemene aanduiding</i>	<i>KM</i>	<i>KL</i>	<i>KLu</i>	<i>KMar</i>
DT1	Tenue 3	DT Batons	DT Batons	DT1 Batons
DT2	Tenue 2a Modeldecoraties (Dam tenue)	DT Modeldecoraties	DT Modeldecoraties	DT2 Modeldecoraties
GT1	Tenue 3	GLT Batons	GLT Batons	GLT1 Batons
GT2	Tenue 2 Modeldecoraties Zonder sabel	GLT Modeldecoraties Zonder sabel	GLT Modeldecoraties Zonder sabel	GLT2 Modeldecoraties Zonder sabel
GT3	Tenue 1	GLT Modeldecoraties Sabel/sjerp	GLT Modeldecoraties Sabel/sjerp	GLT3 Modeldecoraties Sabel/sjerp
CT1	Tenue 1 Modeldecoraties Sabel afhangen	CT Modeldecoraties (incl sterren/linten)	CT Modeldecoraties (incl sterren/linten)	CT Modeldecoraties (incl sterren/linten)
CT2	Tenue 1/20	CT Modeldecoraties (incl sterren/linten) Sabel	CT Modeldecoraties (incl sterren/linten) Sabel	CT Modeldecoraties (incl sterren/linten) Sabel
CT3	Tenue 1/20 Klein modeldecoraties Sabel afhangen	CT Miniatuurdecoraties	CT Klein modeldecoraties	CT3 Klein modeldecoraties
AT1	Tenue 5 Klein modeldecoraties	AT Miniatuurdecoraties	Klein AT Klein modeldecoraties	AT-1 KMar Klein modeldecoraties
AT2	Tenue 4 Klein modeldecoraties Ster met ordelint	Groot AT Miniatuurdecoraties Ster met ordelint	Groot AT Klein modeldecoraties Ster met ordelint	AT-2 KMar Klein modeldecoraties Ster met ordelint

- De voorgeschreven tenuen en vermelde toevoegingen worden alleen gedragen door militairen, die volgens de bepalingen in het tenuenvoorschrift van het eigen krijgsmachtdeel daartoe gerechtigd zijn.
- Diverse combinaties van tenuen en decoraties (cursief) komen niet voor in de respectievelijke tenuenvoorschriften. Desondanks kunnen ze in bijzondere gevallen voorgeschreven worden door de Chef van het Militaire Huis van Z.M. de Koning, CDS en C-OPCO's.
- Wanneer men ten hove dient te verschijnen, dient er met de Chef van het Militaire Huis van Z.M. de Koning gecoördineerd te worden over het te dragen tenue.
- Bij het DT kunnen lederen handschoenen gedragen worden. Dit dient dan op een uitnodiging vermeld te worden, of door een commandant te worden opgedragen.
- Onder modeldecoraties en klein modeldecoraties, worden tevens halskruisen verstaan (uitzondering: bij de herdenkingen op 4 mei worden geen halskruisen gedragen). Daarenboven worden bij het tenue CT2 en AT2 tevens orde-sjerp en maximaal 3 plaques gedragen.

2. Tenueoverzicht per gelegenheid

	Gelegenheid	Algemene aanduiding
1.	Officiële aankomst en vertrek van burger- en militaire autoriteiten	CT2
2.	Opwachtingbezoeken bij Z.M. de Koning, ministers, bewindslieden bij bevordering tot vlag-, of opperofficier en bij benoeming van een vlag- of opperofficier in een hoge functie, waarbij deze rechtstreeks onder de minister is gesteld	DT1
3.	Aan- en afmelden bij de commandant alsmede dienststreizen* en werkbezoeken waarbij het uniform moet worden gedragen *tenzij anders bepaald	DT1
4.	(Militaire) dodenherdenkingen (Zie ook noot a.)	DT2
5.	Cocktails en recepties	DT1 (tenzij anders bepaald, zie i)
6.	Avondevenementen (smoking)	AT1
7.	Avondevenementen (rok)	AT2
8.	Staatsbezoeken, avondontvangsten ten hove, ontvangsten ministerraad	Als vermeld op de uitnodiging
9.	Verschuiven voor een militair rechtcollege of militaire justitiële autoriteiten	DT1
10.	Beëdigingen	Conform order
11.	Parades (medalparades, commando overdracht, functieoverdracht)	Conform order
12.	Uitvaart van leden van het Koninklijk Huis en Staatsbegrafenis	Conform order
13.	Uitvaarten met (beperkt) militair eerbetoon	GT3*
14.	Uitvaarten zonder militair eerbetoon, waarbij men officieel in de stoet of als lid van een deputatie aanwezig is, of individueel	DT1
15.	Bij huwelijksplechtigheden, waarbij de bruid en/of bruidegom in uniform trouwt.	GT2/GT3*
16.	Genodigden Verenigde Vergadering der Staten-Generaal op de derde dinsdag in september	CT2
17.	Uitreiking van onderscheidingen	DT2
18.	Erewacht in aanwezigheid van Zijne Majesteit de Koning	CT2
19.	Erewacht in aanwezigheid van de Minister-president, de Minister van Defensie of de CDS	GT3*

* voor KMar in deze gevallen afstemmen met kabinet C-KMar over het te dragen tenue.

- a. Bij Nederlandse herdenkingen op 4 mei wordt geen halskruis gedragen.
- b. Bij functionele deelname aan evenementen, waarbij de uitnodiging uitgaat van een burgerinstantie, wordt het uniform gedragen, tenzij dit niet gepast is.
- c. Bij gelegenheden vóór 18.00 uur wordt in principe geen AT1 of AT2 gedragen, tenzij de uitnodiging of order uitdrukkelijk anders vermeld.
- d. Wanneer AT1 of AT2 worden voorgeschreven en men beschikt hier niet over, dient men de civiele variant van de uitnodiging aan te doen. (tenzij het om strikt militaire aangelegenheden gaat, zoals een diner de corps, dan is GT2 toegestaan. Bij twijfel: civiele variant.)
- e. Bij een uitvaart met (beperkt) militair eerbetoon wordt rekening gehouden met de wensen van de nabestaanden of de wilsbeschikking van de overledene.
- f. Bij een uitvaart zonder (beperkt) militair eerbetoon wordt het militair tenue alleen gedragen als dit als passend wordt beoordeeld. Ook hier geldt dat rekening dient te worden gehouden met de wensen van de nabestaanden of de wilsbeschikking van de overledene.
- g. Bij huwelijksplechtigheden richt men zich naar het vermelde op de uitnodiging en naar de wensen van het bruidspaar. In beginsel dragen belangstellenden GT2, de sabelwacht GT3

- h. Militairen die een onderscheiding ontvangen, mogen bij een officiële uitreiking geen andere onderscheidingen dragen. Wanneer de militair een cijfer uitgereikt krijgt mag hij of zij zijn onderscheidingen wel dragen.
- i. Om praktische overwegingen kan bij een receptie van DT1 worden afgeweken, bijv. indien voorafgaand aan de receptie een ceremonie in een ander tenue plaatsvindt. Dan kan men (indien de gastheer/-vrouw dit aangeeft) het tenue van het voorafgaande ceremonieel blijven dragen.

3. Kledingaanduiding, militair/(burger) tenue

Heren

Wanneer	Aanduiding	Civiel tenue wat hoort/kan	Militair tenue
Borrels in eigen kring, trainingen en cursussen, bezoek sportevenementen	Casual	Broek met getailleerd hemd, Chino, corduroy broek, Tartanbroek, Moleskin broek, flanelen broek, riem	DT1
Dag op kantoor, training, heidag van het werk, diner met vrienden, netwerkborrel, opening	Business & smart casual informal	Hemd met enkele manchet, jasje, nette broek, bruine schoenen, riem	DT1
Kantoor, informele gelegenheden, informele huwelijken, reizen	Business wear Tenue de ville Lounge suit Wandelkostuum	Wollen ingetogen pakken evt. met een streep, wit, lichtblauw of roze hemd, kousen, das	DT1
Informele diners, recepties, onderhandelingen, als politicus, begrafenis, crematie, als kledingvoorschrift onduidelijk is of ontbreekt	Donker pak, Dark suit Overdag	2 knoops jas met twee splitten redelijk getailleerd, strak gesneden broek zonder omslag, donkerblauwe gladde stof zonder werkje, donkere schoenen en zwarte kousen, das, effen hemd bij voorkeur wit	DT1
Zie boven	Donker pak, 's-avonds	Zie boven	GT1
Huwelijk, gasten promovendus, officieel bezoek zoals audiëntie bij de paus of Zijne Majesteit de Koning, bij overhandiging geloofsbrieven of bij jubileum. Officiële ontvangst, Prinsjesdag Paardenraces (Ascot)	Jacquet, morning coat	Gestreepte broek bij heugelijke gelegenheden, zwart bij begrafenis, grijs of zwart vest, zwarte pandjesjas, wit overhemd met neerslaande boord, grijze das, zwarte kousen en gladde schoenen, grijze cilinderhoed als u gaat trouwen anders een zwarte.	CT2, anders civiele variant

Theater, formele diners, premières, kerstdiners, fundraising, avondfeesten, huwelijk overdag met jasje	Smoking, Cravate noir Black tie	Zwarte strik, nachtblauwe of zwarte smoking, satijnen revers en knopen, bies op de broek, wit hemd, zwarte gladde schoenen, zwarte kousen, gouden manchetknopen	AT1, anders civiele variant
Opera, avondhuwelijk, staatsbanket, Nobel-prijzbanket, formele diners, bal, gala, promotie (ook de twee paranimfen)	Rok, Cravate blanche White tie	Zwarte broek met dubbel galon, zwarte jas met satijnen opgesneden revers, wit pique hemd, vest en zelfstrikker, zwarte lakschoenen, zwarte zijden kousen	AT2, anders civiele variant

Dames

Wanneer	Aanduiding	Civiel tenue wat hoort/kan	Militair tenue
Borrels in eigen kring, trainingen en cursussen, bezoek sportevenementen	Casual	Broek met getailleerde blouse en ceintuur, sportief pak met opgezette zakken, rokken met gespen, combinaties met grovere stoffen	DT1
Dag op kantoor, training, heidag van het werk, diner met vrienden, netwerkbijeenkomst, opening	Business & smart casual informal	Jasje, blouse in een effen kleur, schoenen met hak, sieraden, make-up, nylons	DT1
Kantoor, informele gelegenheden, informele huwelijken, reizen	Business wear Tenue de ville Lady's suit	Jasje, blouse in een effen kleur, schoenen met hak, sieraden, make-up, nylons	DT1
Informele diners, recepties, onderhandelingen, als politicus, begrafenis, crematie, als kledingvoorschrift onduidelijk is of ontbreekt	Middagjapon	Jurk/japon tot of op de knie, bedekte schouders, panty's, sieraden, schoenen met hakje	DT1
Zie boven	Middagjapon	Zie boven	GT1

Huwelijk, gasten promovendus, officieel bezoek zoals audiëntie bij de paus of Zijne Majesteit de Koning, bij overhandiging geloofsbrieven of bij jubileum. Officiële ontvangst, Prinsjesdag Paardenraces (Ascot)	Cocktailjurk	Knielange jurk tot of op de knie, zijden hoed overdag, bijpassende jas overdag	CT2, anders civiele variant
Theater, formele diners, premières, kerstdiners, fundraising, avondfeesten, huwelijk overdag met jasje	Cocktailjurk	Knielange jurk tot of op de knie, zijden hoed overdag, bijpassende jas overdag	AT1, anders civiele variant
Opera, avondhuwelijk, staatsbanket, Nobel-prijzbanket, formele diners, bal, gala, promotie (ook de twee paranimfen)	Groot avondtoilet White tie	Vrouwelijke feestelijke jurk, blote rug, décolleté, lang tot enkels, rijke stoffen zoals satijn en zijde, avondjas of cape, handtasje, schoenen met hak, make-up, sieraden	AT2, anders civiele variant

BIJLAGE II

REACTIEFORMULIER

1. ALGEMEEN

Dit formulier kan gebruikt worden om voorstellen tot wijziging of aanvullingen bij de samenstellers van dit voorschrift kenbaar te maken met behulp van If 17046.

Tevens kan dit formulier gebruikt worden om individueel draagrecht te krijgen voor Nederlandse onderscheidingstekens en emblemen die niet vermeldt staan in hoofdstuk 9 van dit voorschrift.

2. SAMENSTELLERS

Staf Commando Landstrijdkrachten
Hoofd Sectie Ceremonieel en Protocol
MPC 55A
Postbus 90004
3509 AA Utrecht

3. PROCEDURE

Voorstellen om een bepaald onderwerp of een nieuw embleem en dergelijke op te nemen in het tenuen voorschrift kunt u indienen, door tussenkomst van uw respectievelijke stafadjutant c.q. uw regiments- of korpsadjutant bij de voorzitter Uniform Commissie KL. Indien wordt ingestemd met uw voorstel zal de voorzitter UCKL dit opnemen in de eerst volgende opgave van wijziging van het VS2-1593.

Voor Nederlandse emblemen geldt tevens;

Om in behandeling te kunnen worden genomen moet uw voorstel aan de hierna genoemde punten voldoen:

- Een volledig ingevuld reactieformulier If 17046, inclusief een bereikbaarheidsadres.
- Een advies respectievelijke stafadjutant c.q. regiments- of korpsadjutant.
- Een kleurenafbeelding van het voorstel.
- Een certificaat van toekenning.
- Beschrijving wat er gedaan moet worden om een embleem te behalen.
- Tijdsduur, intensiteit, aard van de vaardigheden.
- Operationele relevantie.

Dit formulier is los op Intranet te vinden onder de map: defensieregelgeving, publicaties en formulieren.

Hierna volgt een voorbeeld.

LF 17046

<u>AFZENDER:</u> (Naam, Rang, Ehd en Functie)	Telefoon	Datum
	Dat. ontv. 1)	Nr. 1)
<u>AAN:</u>		
WIJZIGINGS-/AANVULLINGSVOORSTEL:		
Het voorstel betreft het (de) onderwerp(en):		
<u>OMSCHRIJVING:</u> (zodig gebruik maken van vervolgbladen)		
ADVIES: stafadjudant c.q. regiments- of korpsadjudant	Handtekening	
1) NIET INVULLEN		

BIJLAGE III**REKEST****1. ALGEMEEN**

Dit formulier kan gebruikt worden om een verzoek in te dienen voor het verkrijgen van een individueel draagrecht voor (buitenlandse) vaardigheids- of brevetemblem (zie pag 9-44 noot) en emblem die niet vermeldt staan in hoofdstuk 9 van dit voorschrift.

2. BEHANDELAAR

Staf Commando Landstrijdkrachten
Hoofd Sectie Ceremonieel en Protocol
MPC 55A
Postbus 90004
3509 AA Utrecht

3. PROCEDURE

Voor (buitenlandse) emblem geldt;
Om in behandeling te kunnen worden genomen moet uw voorstel aan de hierna genoemde punten voldoen:

- Een volledig ingevuld rekest, inclusief bereikbaarheidsadres
- Een advies respectievelijke stafadjutant c.q. regiments- of korpsadjutant
- Een kleurenafbecding van het voorstel
- Een certificaat van toekenning
- Beschrijving wat er gedaan moet worden om een embleem te behalen
- Tijdsduur, intensiteit, aard van de vaardigheden
- Er bestaat geen Nederlands equivalent (voor buitenlandse emblem)
- Operationele relevantie

Hierna volgt een voorbeeld.

REKEST	
Aan	: Commandant Landstrijdkrachten
Van	:
Naam en Voornamen	:
Registratienummer	:
Peoplesoftnummer	:
Rang	:
Wapen/Dienstvak :	
Ingedeeld bij	:
Arbeidsplaatsnummer	:
Functieomschrijving	:
Verzoekt	: Toestemming voor individueel draagrecht van een (buitenlands) vaardigheids- of brevetembleem
Toelichting	: De opdracht tot het volgen van deze opleiding is gegeven door: Het certificaat en embleem zijn verstrekt door : na het succesvol afronden van de opleiding : in
Bijlage	: 1) Afschrift van het certificaat 2) Afbeelding vaardigheidseembleem in kleur
 Handtekening
Advies stafadjudant c.q. regiments- of korpsadjudant van :	Handtekening : Naam :
Beslissing Commandant Landstrijdkrachten :	

BIJLAGE IV

TROUW

In bijlage I (Interservicestaats tenuen) van dit voorschrift staat eenduidig beschreven welk tenue bij welke militaire plechtigheid gedragen dient te worden.

Naast deze militaire plechtigheden kan voor de trouwplechtigheid van de militair in actieve dienst toestemming verkregen worden om in het Gelegheden Tenue (GLT) dan wel Ceremonieel Tenue (CT) te trouwen. In dit hoofdstuk worden hiervoor procedures en voorwaarden beschreven, waarbij in de uitvoering geen onderscheid wordt gemaakt in vrouwelijke of mannelijke militairen. Op beide tenuen worden overigens altijd model onderscheidingen gedragen, afhankelijk van de ceremonie.

Verkrijgen van toestemming.

GLT

De militair die het voornemen heeft om in het GLT te trouwen heeft hiervoor geen toestemming van zijn commandant.

CT

Het verzoek om in CT te mogen trouwen wordt door de regiments-/korpscommandant voorzien van een advies en doorgeleid naar de Protocolofficier van C-LAS. Gezien het feit dat de ter beschikkingstelling van een CT een gunst is, dient in het advies, naast vermelding van plaats en tijd, ook een appreciatie van de eenheidcommandant te worden opgenomen.

De Protocolofficier van C-LAS stemt met de beheerder van het Depot Ceremoniële Tenuen (DCT) af of aan het verzoek kan worden voldaan en informeert de regiments-/korpscommandant van de aanvrager overeenkomstig.

Nadat de toestemming is afgegeven moet de Aangewezen Functionaris (AF) van betreffende eenheid zelf contact opnemen met de beheerder DCT voor het maken van uitvoeringsafspraken. (inpassen, opmaken bruikleen, uit- en inlevering). Om reden van operationeel belang dan wel het niet voor handen zijn van de betreffende maat, kan het verzoek worden afgewezen.

Schade aan het CT, onafhankelijk van de oorzaak, zal middels de regeling schadeverhaal opgelegd worden aan de gebruiker.

Bewapening

In principe is de trouwplechtigheid ongewapend, de officierssabel of de onderofficiersdegen (degen M2007) kan aan het GLT of CT worden toegevoegd.

Het verzoek hiertoe is overeenkomstig de aanvraag voor toestemming CT, zoals hierboven beschreven. Extra voorwaarde hierbij is dat aangegeven moet worden wie de drager van sabel/degen ter zakenkundige instructie geeft over het gebruik van het wapen.

Erehaag

Het formeren van een sabelwacht die bij het verlaten van een kerk een erehaag vormt is een bijzonder privilege en zal slechts in uitzonderingsgevallen worden toegestaan.

Naast de toestemming en appreciatie van de commandant zal bij de Protocolofficier van C-LAS vooraf moeten worden aangetoond dat het personeel van de te formeren sabelwacht, inclusief commandant, de sabelexercitie beheerst. De sabelwacht bestaat uit maximaal acht militairen, exclusief commandant.

Tenue sabelwacht

Indien de bruidegom in GLT of CT trouwt, dan staat de sabelwacht in GT3.

De sabelwacht is alleen toegestaan indien de bruidegom in GLT of CT trouwt.

Indien de militair een vrouw is en in bruidskleding trouwt kan zij toestemming krijgen voor een sabelwacht, deze staan dan in GT3.

Betreden kerk

In principe worden er in kerken of andere gebedhuizen geen wapens gedragen.

De ceremoniemeester en/of de commandant sabelwacht dienen vooraf bij het kerkbestuur te informeren welke regels zij hanteren. In voorkomend geval zal een alternatieve ruimte gezocht moeten worden waar de wapens onder permanent toezicht bewaard kunnen worden.

Exercitie

Voor de uitvoering wordt verwezen naar DP 20-20.

ROUW

In geval van het overlijden van een militair in actieve dienst is het belangrijk om bij de begrafenis/crematie de wensen van zijn of haar nabestaanden te respecteren. Het zou de wens kunnen zijn om de plechtigheid geheel privé te laten verlopen of een plechtigheid met beperkt militaire eer of militaire eer uit te voeren.

Om een begrafenis met militaire eer kan worden verzocht als het een overlijden van een militair in actieve dienst betreft of wanneer het een drager van een dapperheidsonderscheiding betreft.

PRIVE**Burger**

Indien de nabestaanden aangeven om de begrafenis in privé-sfeer te willen houden is het ongepast om daar in uniform te verschijnen. Men dient te bedenken dat de nabestaanden redenen kunnen hebben waarom er geen relatie met de militaire dienst wordt gewenst.

Uniform

Indien de nabestaanden het op prijs stellen dat collega's in militair uniform aanwezig zijn bij de plechtigheid zonder militair eerbetoon, wordt altijd het DT1 gedragen. Het mag duidelijk zijn dat extra aandacht besteed moet worden aan de netheid van het uniform.

Begrafenis met (beperkt) militair eerbetoon

DP 20-10, hoofdstuk 22 (Ceremonieel & Protocol voor de Krijgsmacht)

Overige relevante documenten

- 1) CDS aanwijzing A-124, Handelingen bij overlijden tijdens een uitzending,
- 2) Personeelsaanwijzingen Vredesoperatie CLAS (uitgave okt 2005)
- 3) Handleiding Zorg voor Nabestaande (uitgave Persco)
- 4) Instructie C-LAS

BIJLAGE V

REGIMENTS- EN KORPSNAAMLINTEN

1. ALGEMEEN

Het is toegestaan om een regiments/korps/dienstvaknaamlint op de linkerbovenmouw te dragen. De benamingen van de eenheden zijn door de TCKL op traditiegronden vastgesteld conform onderstaande lijst.

Namenlijst:

1. Garde Grenadiers*
2. Garde Jagers*
3. Garde Prinses Irene
4. Van Heutsz
5. Johan Willem Friso
6. Oranje Gelderland
7. Limburgse Jagers
8. Stoottroepen
9. Commandotroepen
10. Nationale Reserve
11. Huzaren Van Sytzama
12. Huzaren Prins van Oranje
13. Huzaren Prins Alexander
14. Huzaren Van Boreel
15. Veldartillerie
16. Rijdende Artillerie
17. Luchtdeelartillerie
18. Genietroepen
19. Verbindingstroepen
20. Militaire Administratie
21. Technische Troepen
22. Geneeskundige Troepen
23. Bevoorrading- & Transporttroepen
24. Koninklijke Militaire Academie
25. Koninklijke Militaire School
26. Militair Juridische Dienst
27. Technische Staf
28. Psychologische en Sociologische Dienst
29. LO & Sport

*) Het mouwlint is gerelateerd aan het baretembleem. Voor het gecombineerde Garderegiment Grenadiers en Jagers geldt dat de Grenadiers binnen dit regiment het naamlint GARDE GRENADIERS voeren en de Jagers het naamlint GARDE JAGERS.

2. BEVESTIGINGSINSTRUCTIE

Richtlijnen m.b.t. de bevestiging van het regiments- korpsnaamlint:

Deze instructie geeft nadere richtlijnen over de bevestiging op het gevechtstenu (GVT) en de smockjas.

- Iedere militair krijgt drie naamlinten uitgereikt.
- Het naamlint dient genaaid te worden op de jas, basis, gvt.
- Indien men in het bezit is van een smockjas/parka, mag deze ook hierop genaaid worden. U houdt conform de foto twee centimeter aan tussen schoudernaad en naamlint.
- **Het naamlint niet aanbrengen op de jas bi-laminaat (regenjas woodland).**
- I.v.m. de afwijking tussen de diverse tenuen is de keuze gemaakt om te allen tijde de afstand van de

- schoudernaad tot de bovenzijde van het naamlint twee centimeter te laten zijn.
- Het naamlint dient in het verlengde van het pennenzakje genaaid te worden.
 - Het naamlint behoort gedragen te worden conform de tekening / foto.

Afstand tussen schoudernaad en bovenzijde naamlint is 2 centimeter.

|
Pennenzakje